

- 12 -

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 14
ΑΘΗΝΑΙ (136)

ΚΕΝΤΡΟΝ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΑΤΛΑΣ
Αριθ. Έρωτ. *Παρ. III, 12/1970*

A:

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΘΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ 1968
ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

20 Φεβρουαρίου / 5 Μαρτίου 1970

1. Ξεταζόμενος τόπος (χωρίον, κωμόπολις). Ἅγιος Ἀντωνίου...
(παλαιότερον ὄνομα: Κοκκί...), Ἐπαρχίας Φαρεάων...
Νομοῦ... Λαρίων...
2. Ὀνοματεπώνυμον τοῦ ξετάσαντος καὶ συμπληρώσαντος...
Πέτρος Κ. Δουβλέκας ἐπάγγελμα... Διδάκτορας...
Ταχυδρομικὴ διεύθυνσις Ἅγιος Ἀντωνίου - Φαρεάων...
Πόσα ἔτη διαμένει εἰς τὸν ξεταζόμενον τόπον... 7 μῆνες...
3. Ἀπὸ ποῖα πρόσωπα κατεγράφησαν αἱ παρατιθέμεναι πληροφορίες:
α) ὄνομα καὶ ἐπώνυμον Παναγιώτης Μπανάκας...
... τοῦ Γεωργίου...
ἡλικία 87 ἔαυ γράμματικαὶ γνώσεις... Γ' Δημοτικῶν...
... τόπος κατογωγῆς Καρθαίας...

Ἐλευθερίας Ἀπὸ τὸ 1924 διαμένει εἰς Ἅγιον Ἀντωνίον...
β) Δημήτριος Μενέξης ἐκ Λεσβῶν ἔταυ 84 ἔταυ ἐκ τῆς Β. Ἀφρῆς...
ἐκ Καρθαίας Ἐλευθερίας καὶ ἀπὸ τὸ 1924 διαμένει εἰς Ἅγιον Ἀντωνίον.

Α. α'. ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟ ΤΟΥ 1920

- 1) Ποῖαι ἀγροτικαὶ περιοχαὶ προωρίζοντο διὰ σποράν καὶ ποῖαι διὰ βοσκήν ποιμνίων; Διὰ τὴν ἐποράν προωρίζοντο αἱ κέμεναι περὶ τὸ χωρίον καὶ κατὰ προσημνην ἐκεῖνα ποὺ ἦσαν τελίως +
Ἐπὶ τὴν βοσκήν ποιμνίων ἐνήλλασσοντο κατὰ χρονικὰ διαστήματα; Ἐνήλλασσοντο κατὰ ἐπιπέδων...
- 2) Εἰς ποίους ἀνήκον ὡς ἰδιοκτησίαι; α) εἰς φυσικὰ πρόσωπα, δηλ. εἰς τοὺς χωρικοὺς β) εἰς γαιοκτήμονας (Ἕλληνας ἢ ξένους, ὡς π.χ. Τούρκους) γ) εἰς Κοινότητας δ) εἰς μονὰς κλπ. ...
Πρὸ τοῦ 1900 ἀνήκον εἰς Τούρκον γαιοκτήμονα Ἀπὸ τὸ 1900 +
- 3) Ὁ πατὴρ διατηρεῖ τὴν περιουσίαν του συγκεντρωμένην καὶ μετὰ τὸν γάμον τῶν τέκνων του, διανεμομένης ὑπ' αὐτῶν μετὰ τὸν θάνατον του; ἔως ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὁ πατὴρ διατηρεῖ συγκεντρωμένην τὴν περιουσίαν καὶ διανέμει ἐπ' αὐτῶν μετὰ τὸν θάνατον ὅσον +

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- δ'. 1) Πώς έλιπαινόντο παλαιότερον τὰ χωράφια: με ζωϊκήν κόπρον (βοῶν, αἰγοπροβάτων κλπ.), φυτικήν (μέ καύσιν: α) τῆς καλάμιᾶς μετά τόν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἢ μέ κάλυψιν (παράχωμα) χλόης (τριφυλλιοῦ, λαθουριοῦ κλπ.) δι' ὀργώματος; ...
 ? Ἐλιπαίνοντο μέ ζωϊκήν κόπρον βοῶν ἢ αἰγοπροβάτων.....
 ? Ἐτίθητο ἔλιπαίνοντο μέ φυτικήν κόπρον διπλασί μέ καύσιν καλάμιᾶς μετά τόν θερισμόν.....

2) Πότε ἔγινε τὸ πρῶτον χρῆσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον σας; ? Ἡ χρῆσις τῶν χημικῶν λιπασμάτων ἔγινε τὸ ἔτος .1953..

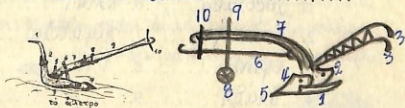
ε'. Ἐκ τίνος ἀποθεσίου ἔλθουσιν οἱ ἄροτρον καὶ αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας; ? Ἀπὸ τοῦ ἔτους .1918. Ἐκ τίνος πενήθῃ καὶ εἰσέρου ἄροτρον.

1) Σιδηροῦν ἄροτρον (τύποι αὐτοῦ, δηλ. μονόφτερο, δίφτερο κλπ.). Εἰς ποῖα κτήματα ἐχρησιμοποιεῖτο (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος; Ποῖος κατασκευάζε τὸ ἄροτρον τοῦτο ἢ ἀπὸ ποῦ ἐγίνετο ἢ προμήθεια αὐτοῦ; ? Ἐκ τίνος κόπων μας ἐχρησιμοποιεῖται καὶ κρημμοποιεῖται τὸ μόνω φτερον εἰσέρου ἄροτρον δι' ἄλλα τὰ ἔδαφη.

? Ἡ προμήθεια ἔγινετο ἐκ Φαρσάλων ἢ Λομακοῦ. Κατασκευάζε τὸτα ἐκ τίνος.

Παραθέσατε σχεδιαγράφημα (ἢ φωτογραφίαν) ἐκάστου τύπου σιδηροῦ ἄροτρον μέ τὰς ἀντιστοιχοῦς ὀνομασίας τῶν μερῶν αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρω παρατιθεμένου.

1. ἀκρίνη	4. παπυλῆ	7. ἀκαβάρι	10. σταυρὸς
2. φτερό	5. δὴ	8. ρόδα	
3. χειρολάβη	6. ζεῖβέτα	9. δαῦλος	

- 2) Τρακτέρ (ἀπὸ πότε εἶναι ἐν χρῆσει;) Ἀπὸ τοῦ ἔτους .1950..
 3) Μηχανὴ θερισμοῦ Ἀπὸ τοῦ ἔτους .1956..

- β'. 1) Οί κάτοικοι ασχολούνται μόνον εις τήν γεωργίαν ἢ μόνον εις τήν κτηνοτροφίαν ; ἢ συγχρόνως εις ἀμφοτέρας, δηλ. τήν γεωργίαν καί τήν κτηνοτροφίαν ;
Οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται συγχρόνως εἰς τήν γεωργίαν καί τήν κτηνοτροφίαν.
- 2) Οἱ τεχνίται (δηλ. οἱ βιοτέχναι) ἀσχολοῦνται ἐν παρέργῳ καί εις τήν γεωργίαν ;
ἀσχολοῦνται καί μετ' αὐτήν γεωργίαν.
- γ'. 1) Εἰς τὰ μεγάλα κτήματα : τῶν γαιοκτημόνων (τσιφλικούχων), τῶν μοναστηρίων ποιοὶ εἰργάζοντο εἰς αὐτά ; καί ὑπὸ ποίους ὄρους ὡς ἄτομα ἢ μετ' ὀλόκληρον τήν οἰκογένειάν των ;
Ἐργάζοντο ὀλόκληροι οἰκογένειαι ἐκ ζεωνικῶν χωρίων.
Ἦσαν πτωχαί καὶ ἐλάμβανον μέρος τοῦ εἰσοδήματος ἐκ τῶν καμμάτων.
- 2) Πῶς ἐκαλοῦντο οὗτοι ; (κολλῆγοι, σέμπροι, μισακάτορες, σημακατόροι κλπ.)
Κολλῆγοι. Ποία ἦτο ἡ κοινωνικὴ των θέσις ; ...
Ἦσαν κατωτέραι κοινωνικῆς θέσεως, ἀνεξαρτητοὶ.
- 3) Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή των ; (εἰς εἶδος ἢ εἰς χρῆμα) ;
Ἐργάζοντο ἐπιχορηγοῦντο καὶ ἐργάζοντο ἐπιχορηγοῦντο καὶ ἐργάζοντο ἐπιχορηγοῦντο.
- 4) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ἐργάζοντο ; ἐποχικῶς, δηλ. διὰ τὸ θέρισμα, τὸ ἀλώνισμα, τὸν τρυγητὸν ἢ δι' ὅλον τὸν χρόνον ; Ἄπο ποῦ προήρχοντο οὗτοι ; ἦσαν ἄνδρες μόνον ἢ καὶ γυναῖκες ; ποίαν ἀμοιβὴν ἐλάμβανον ; ἡμερομισθίου εἰς χρῆμα ἢ εἰς εἶδος ;
Ἐργάζοντο ἐχρησιμοποιοῦντο διὰ τὸ θέρισμα καὶ τὸ ἀλώνισμα.
Ἦσαν ἄνδρες καὶ γυναῖκες ἐκ ζεωνικῶν χωρίων καὶ ἡμέρομισθίου εἰς εἶδος.
- 5) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ δοῦλοι (ὑπηρεταί) ἢ δοῦλαι ; Ἐάν ναι, ἀπὸ ποίους τόπους προήρχοντο ;
Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ὑπηρεταί προεργάται ἐκ ζεωνικῶν χωρίων.
- 6) α) Οἱ νέοι καὶ αἱ νέαι τοῦ τύπου ποῦ ἐπήγαιναν δι' ἀνεύρεσιν ἐργασίας ;
Ἀπικολοῦντο ἐν τῷ χωρίῳ εἰς διαφόρους ζεωνικὰς ἢ κτηνοτροφικὰς ἐργασίας.
- β) Ἐπήγαιναν ἐποχικῶς : ὡς ἐργάται ἢ ὡς τεχνίται κτίσται, γύφτοι (σιδηρουργοί), βαφεῖς (μπογιατζήδες), παραματευτάδες (ἐμποροὶ) κλπ. ;
.....

(Εάν υπάρχουν διαφοραί, δύνασθε νά μεταβάλετε τήν άνωτέρω άριθμησιν).

- 4) Το ύνι. Το ύνι τοῦ ξυλίνου άρότρου ἦτο (ἦ εἶναι) μιᾶς μορφῆς διά τήν άροτρίασιν ὄλων τῶν εἰδῶν τῶν χωραφιῶν ; δηλ. τῶν χωματερῶν (λιβάδια, κῆποι) καί τῶν πετωδῶν. - Ἰχνογραφήσατε ἢ φωτογραφήσατε τό ἐν χρήσει ύνι (ἦ τά ἐν χρήσει, ἐάν εἶναι διαφορῶν τύπων) καί σημειώσατε τήν χρῆσιν ἐκάστου.
 Το. ύνι τοῦ ξυλίνου άρότρου. ἦτο. τῆς ἰσῆας μορφῆς. δια τῶν...
 άροτρίασιν ὄλων τῶν εἰδῶν τῶν χωραφιῶν.....
 εἰκονίζεσθε κατωτέρω. τό. ἐν. πρῶτον. ύνιαν.....

- 5) Ποῖον τό σχῆμα τῆς σπάθης τοῦ άρότρου;.....

..Τό. σχῆμα. τῆς. σπάθης. εἶς. εἰρήκες.

- 6) Ἦτο (ἦ εἶναι) κατασκευασμένη ἐκ ξύλου ἢ σιδήρου.....

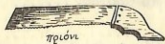

Ἡ. σπάθη. ἦτο. κατασκευασμένη. ἐκ. εἰρήκες.....

- 7) Ἐργαλεῖα διά τήν κατασκευήν καί ἐπιδιόρθωσιν τοῦ άρότρου (π.χ. σκεπάρνι, πριόνι, άρίδι, άρνάρι, ξυλοφαί κλπ.).....

Διά τῶν. κατασκευῶν. καί. ἐπιδιόρθωσιν. τοῦ. άρότρου. ἔχρησιμοποιεῖσθε. καί. ἐξῆς. ἔργαλεῖα : σκεπάρνι, πριόνι, άρίδα, ξυλοφαί, ζεμηλάρι.

ὡς. εἰκονίζονται. κατωτέρω.

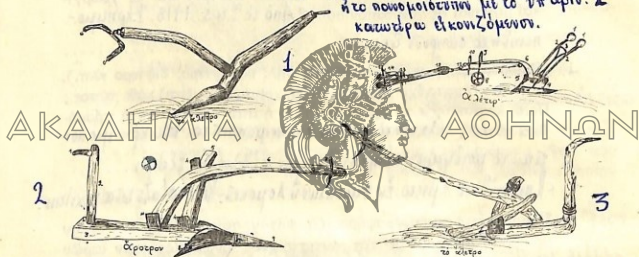
4) Μηχανή δεσίματος τῶν σταχύων (δεματιῶν).....✓.....

5) Μηχανή ἀλωνισμού Ἀπό το 1956.....

στ' 1) Τὸ ξύλινο ἄροτρον. Ποῖος κατασκεύαζε (ἢ κατασκευάζει) τὸ παλαιὸν ξύλινο ἄροτρον

Τὸ παλαιὸν ξύλινο ἄροτρον κατασκεύαζαν ὁ ἴδιος ὁ γεωργός.....

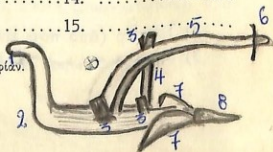
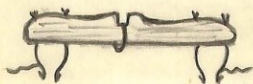
2) Ποία ἦτο ἡ μορφή τοῦ παλαιοῦ ξυλίνου ἄροτρου εἰς τὸν τόπον σας καὶ ποία εἶναι σήμερον. Ποῖαι διαφοραὶ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν) εἰς τὸ χρησιμοποιούμενον ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας ἀπὸ τὰ εἰκονιζόμενα ἐνταῦθα ; Τὸ χρησιμοποιούμενον εἰς τὸν τόπον μας ἄροτρον ἦτο ποιομοίωτον μὲ τὸ ἐκείνου κατωτέρω εἰκονιζόμενον.

3) Ἰχνογραφήσατε τὸ ξύλινο ἄροτρον⁽¹⁾ καὶ τὸν ζυγὸν ὡς ἀπαντᾶται εἰς τὸν τόπον σας καὶ παραθέσατε τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τοὺς ἀριθμοὺς ἐν χρήσει ὀνόματα τῶν διαφόρων μερῶν καὶ τῶν ἐξαρτημάτων αὐτοῦ.

1. χιρολάβα	6. κλειδί	11.
2. κοντούρι	7. παράβολα	12.
3. βφήνες	8. ὄχι	13.
4. ἐπάδη	9.	14.
5. ὄταβαρα	10.	15.

(1) Ἐὰν εἶναι δυνατὸν ἀποστείλατε καὶ φωτογραφίαν.

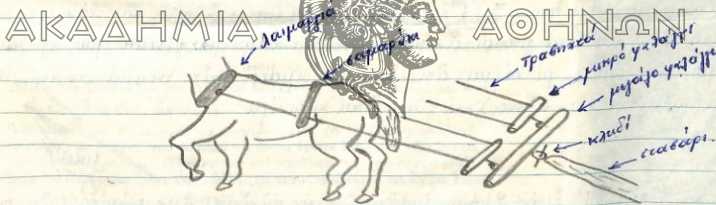
Τὰ χειρουργικά κείμενα πρὸς τοῦ 1920

Σελίς 1 ἑρώσεις 1) + ἀκόλουτοι ἀπὸ δάμονος. Διὰ τὴν βασκὴν ἐπρόσμωντο αἱ πλήρεις θάμονες, ὄρεα καὶ ἀνώμαλοι, εὐρετόκριμα πλῆθειον τῶν ποικιλοεπεισίων.

Συνέχεια τῆς σελίδος 1 ἑρώς 2) + ἕως τὸ 1924 ἀνήκον εἰς Ἑλλάδα ζωοκόμημα ἐκ Φαρβάλων. Ἀπὸ τὸ 1924 μέχρι σήμερον κατέβη ἀγορᾶς ἀπὸ τῆς εἰς τὰς λαρικούς.

Συνέχεια τῆς σελίδος 1 ἑρώς 3) ἄδμως ἀναφύονται διαγοραὶ καὶ διαγωνίαι μεταξὺ πατρὸς καὶ τέκνων, μετὰ τὸν γάμον ἐκείτου τέκνου παραδίει ὁ πατὴρ εἰς τὸ τέκνον τὸ ἀναλοχθὲν μίριον, ἀποχωρίζεται τοῦ πατρὸς καὶ ἀποτελεῖ ἴδιον οἰκογένειαν.

Συνέχεια τῆς σελίδος 7 ἑρώς 12) + λαμὸν φέρει τὸ κατὰ ζῶον τὴν «λαμαργίαν». Εἰς τὸ μέσον τῆς ράχης ἐπιπέταται τὸ «σαμαράκι». Διὰ μέσον τῶν κρῖνων τῶν λαμαργίων καὶ τῶν «σαμαργίων» τὴν διὰ ζῶον διέρχεται τρία τραβηκτὰ. Τὰ τραβηκτὰ μὲ τὸ ἄλλο ἄκρον προέχονται εἰς τὰ «φαλάγγια». Τὰ φαλάγγια μὲ εἰς γαϊζύους προέχονται εἰς τὸ μεγάλο φαλάγγι. Τὸ μεγάλο φαλάγγι μὲ κρῖνον κοίτην προέχεται εἰς τὸ κλεῖδι τοῦ ἀρότερον. Κατωτέρω πορεύονται ἐκείτωρα εἰς τὴν ἐπίαν φέρουσι πρὸς ζῆσον ζῶα.

Συνέχεια τῆς σελίδος 7 ἑρώς 3) ἑτάων ζῶον ἐπιπέταται εἰς «λαμαργίαν». Διὰ μέσον τῶν λαμαργίων καὶ τῶν σαμαργίων περνοῦσι τὰ τραβηκτὰ. Ἄκτα προέχονται εἰς τὰ μικρὰ φαλάγγια. Ἄκτα μὲ γαϊζύους ἐπιπέταται μὲ τὸ μεγάλο φαλάγγι. Τὸ «μεγάλο φαλάγγι» ἐπιπέταται μὲ τὸ κλεῖδι τοῦ ἀρότερον διὰ κρῖνον.

Ο χειρὸς διὰ τὸ ζῆσον τῶν βῶων εἰς Ἑλλήνων ἀρότερον, τοποθετεῖται κατὰ ἄκρας εἰς τὸν λαμὸν τῶν ζῶων καὶ ζῆσον. Δένεται καθὼς οἱ «ζῆσον» μὲ τὰ ζυλόκοινα. Ἐπειτα δένεται τὸ ἀρότερον εἰς τὸ κρῖνον τοῦ ζῆσον ἐπιπέταται τὴν ἀκαδήμω.

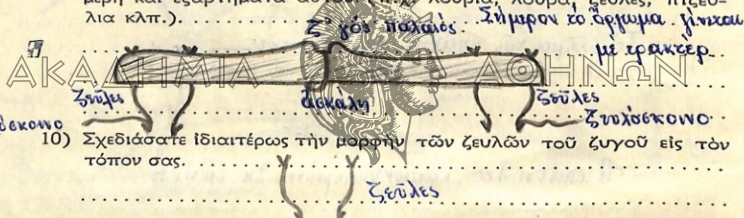
Συνέχεια τῆς σελίδος 7 ἑρώς 3) + ὅταν τὰ ζυμμένα ζῶα εἶναι ἵπποι ἡ ἄριστοι ὁ χειρὸς καὶ καθὼς μὲ καθὼς τὴν τοποθετεῖται εἰς «κεφαλαρίαν» τῶν ζῶων καὶ προέχονται εἰς τὰς χειρολαβίας.

Συνέχεια τῆς σελίδος 9 ἑρώς 4) + Διὰ τὴν κρῖνη ζῆσοντο τρία ὄργανα (Μείον, Λίγνησι, Ποιμήν).

- 8) α) Διά τόν άροτρον (ζεугάρισμα, όργωμα) ποία ζώα έχρησιμοποιοϋντο (ή χρησιμοποιοϋνται) : βόξς ή άλλο ζώου, δηλ. ίππος, ήμιονος, όνος? *Έχρημοποιούτο βοες, ίπποι και ήμιονοι .*
- β) Έχρησιμοποιοϋντο (ή χρησιμοποιοϋνται) διά τó όργωμα δύο ζώα ή έν ; *Έχρημοποιούτο έν ζώο .*
- 9) Διά τó ζεугάρισμα μέ δύο ζώα ήτο (ή είναι) άναγκαίος ό ζυγός ; *Ήτο άναγκαίος ό ζυγός .*

Σχεδιάσατε τήν μορφήν τού παλαιότερου και τού σημερινού ζυγοϋ (ή φωτογραφήσατε αϋτόν) και όνομάσατε τά διάφορα μέρη και έξαρτήματα αϋτού (π.χ. λουριά, λούρα, ζεύλες, πιζεύλια κλπ.) .

Ζεύλακονο

- 10) Σχεδιάσατε ιδιαίτέρως τήν μορφήν τών ζευλών τού ζυγοϋ εις τόν τόπον σας .

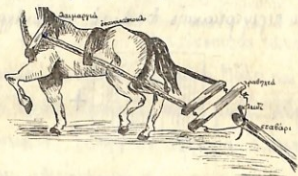
- 11) Πώς λέγεται εις τόν τόπον σας ό κρίκος έκ σιδήρου, εύλου ή σχοιního, ό όποιος τοποθετείται εις τόν ζυγόν (πολλαχοϋ : λούρα, κουλλοϋρι), προσδένεται δέ εις αϋτόν τó άροτρον διά τó όργωμα ; (Σχεδιάσατε αϋτόν) .

Ο κρίκος έκ σιδήρου ε όποιος τοποθετείται εις τόν ζυγόν λέγεται ακακλή .

- 12) 'Από πότε γίνεται τó όργωμα δι' ένός ζώου ; *Δέν ήτο έν κρήσιν .*

Πώς γίνεται ή ζευθίς του (τό ζέψιμον) εις τó άροτρον ;

Περιγράψατε και σχεδιάσατε (ή φωτογραφήσατε) την σκευήν, την οποίαν φέρει τὸ ἄλογον ἢ ἄλλο ζῶον διὰ τὰ προσδεθῆναι εἰς αὐτὴν τὸ ἄροτρον. **Οἱ ἵπποι ἢ αἱ ἡμίονοι φέρουσι εἰς τὴν κεφαλὴν τὴν κεφαλαρίαν.** Αὕτη εἶναι εἶδος «καπιετριῶν» καὶ φέρουσι δεξιά καὶ ἀριστερά τῶν ἀφθαλμῶν τῶν ζώων μεγάλας διαμαίνας προεξάκας διὰ τὰ προεῖχθαι τὸ ζῶον κατ' εὐθείαν ἔμπρός. εἰς τὸν +

Ἄροτρίασις (ὄργανον) καὶ σπορά.

Ποῖος ὄργανον παλαιότερον (ἢ σήμερον) ; 1) ἄνδρας (ὁ ἰδιοκτῆτης τοῦ ἀγροῦ ἢ ἄλλος) ; 2) γυναῖκα ; 3) ὑπηρέτης. Σημειώσατε ποῖα ἢ συνήθεια εἰς τὸν τόπον σας . Παλαιότερον καὶ ἐνήμερον ἐργάζονται ἄνδρες , γυναῖκες ὁ ἰδιοκτῆτης τοῦ ἀγροῦ . Παλαιότερον ποιὶ ἄλλοτερον καὶ ὑπηρέτης ὄργανον καὶ αὐτοὶ .

- 1) Περιγράψατε λεπτομερῶς, πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον τῶν βοδιῶν (ἢ τοῦ βοδιοῦ, τοῦ ἀλόγου) εἰς τὸ εὐλίον ἄροτρον. (Παραθέσατε εἰ δυνατόν, καὶ φωτογραφίαν) . **Ὁ γεωργὸς διὰ τὰ ζῶον ἵππου ἢ ἡμίονου ἐποπιδίει κατ' ἀρχάς εἰς τὰς κεφαλὰς τῶν ζώων εἰς « κεφαλαρίαν » εἰς τὰ μέση τῶν ῥάκων τῶν ζώων καὶ « βαμαρῆκας » . Ἐπειτὸν λαμβάνει +**
- 2) Πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον εἰς τὸ σιδηροῦν ἄροτρον **κατὰ τὰς αὐτὰς ἐφόδους γίνονται τὰ ζεύξιμα τῶν ζώων καὶ εἰς τὰ σιδηροῦν ἄροτρα**
- 3) Πῶς κατευθύνει ὁ γεωργὸς τὰ ζευγμένα ζῶα (ἢ τὸ ζῶον) κατὰ τὸ ὄργανον μετὰ σχοινί, τοῦ ὁποίου τὰ ἄκρα ἔχουσι δεθῆναι εἰς τὰ κέρατα τῶν ζώων ἢ ἄλλως ; (Περιγραφή καὶ σχεδίασμα ἢ φωτογραφία) . **Ὅταν τὰ ζευγμένα ζῶα εἶναι βόες , μετὰ τὸ ὄργανον τὰ ἄκρα ἔχουσι δεθῆναι εἰς τὰ ἐξωτερικὰ κέρατα τῶν ζώων καὶ εἰς κεφαλὰς τῶν ἄροτρον +**

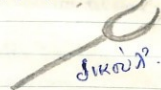
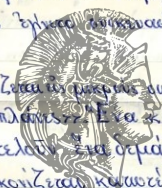
Διά των εραβέειτος ζήντοκο τρία ζρηγμάτα (άρπός Μαρτελου, άρπός Απριλιου, άρπός Μαΐου).
Διά τών γκαυαδών τρία (Μάρτελου, Απριλιου, Μαΐου). Διά τών βρέμων έν και οποιώς 80.

Διά τών αίκατων έν κατά μήνα Νοέμβριον. Διά τών βίκων έν και άμείως ομοιά κατά μήνα Νοέμβριον
Συνέχεια τής σελίδος 16 έρωσ. 2) + καταπν κα έσφιγγε έννατά και ξεριθε τό «δεμασικό»

Όσα ξεκαμαζόντο τά «δέμασια». Τό «δέμασικό» ζηρηάινετο άπό τών ήλιον και δίν έλιετο πλιόν. Όσαν τό ύψος τών σακίων ήτο μικρόν και δίν ήτο δυνατή ή κατασκήνή «δέμασικό» και έξ αυτού οχοσίμων, τότε δ «μπαζανζή» ζκαμνε οχοσία δια τό δέμασ τών σακίων με βούρα.

Συνέχεια τής σελίδος 17 έρωσ. 1) + καθαίρον άειμερόν. Όσαν δ αινός ζηρηάινετο καλώς, ζήντοκο τό δέμασ. Τά δέμασια ζέδοντο με βούρα ή εύρημα και ξεποδεύοντο κατά κροφός εις τας άποδίκας. Τό τριψύλλι ζερίετο πρό τού 1920. τό φθινόπωρον ζήμερον σφόνταται κατά μήνα Μάρτελου. Διά μήνα εκόπητο με τήν κοιλίαν και άφήτετο πρός Ήθρανον 5-6 ή μέρας, συχρόνως δέ ζηρηάινετο με τό «κινικό» πρό καθαίρον άειμερόν. Μια τήν Ήθρανον ζήντοκο άποκασία εις δέμασ «μπαζέ» δέμασ με εύρημα.

Συνέχεια τής σελίδος 17 έρωσ. 3) + χωρίζεται μικρόν κροφός, τό «πύριον» καθαίρον «πειρήμα» Από τό «πειρήμα» άπό γινετα δ «μυλάκια». Ένα «πειρήμα» γινετα μια «μυλάκια». Δύο μυλάκια δέμασ με εύρημα άποσέλου ζεκαμαζόντο. Διά τό γύρισμα τού σακίου άπαρα τικου εργαζέται ήτο τό «έικικό» ως έικονίζετα κινάσφιμο:

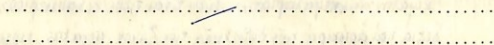
Συνέχεια τής σελίδος 18 έρωσ. 2) + δέμασια ξεποδεύοντο τό έν ζητικού άλλου και με τας βούρας προς τό μέσον εις σήμα βρομπίου. παραλληλίστηδω. Όσαν τό ύψος ζήδοντο τας 3-4 μέτρα, ξεποδεύοντο τά δέμασ με τας βούρας προς τό έξω εις σήμα εύρημ. Οι ύδα καταπαυέτες ετάχως άπεσέλου έν ορανόσ κροφίμο και ή οπίσθεν τού προς τής βροπης καθήτατο άσθνατες.

Συνέχεια τής σελίδος 23 έρωσ. 18) + άκρον τού οχοσίμου ζέδοντο μικροτέρα ράβδος ζυλλιν μήκουσ 30 εκ. Τό έν άκρον ζηρηάται άστρον «άδρευσ» λιγέρον και τό άλλο ζήντοκο διάσπασμον κινήσως δια τών σακίων. «κινήσεται καταείρω «λιπορβδί»

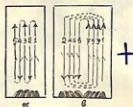
Τό «λιπορβδί» ζηρηάινετο σποσ πικροτάρον δια τών σακίων με άρασίον. λιπορβδί.

Συνέχεια τής σελίδος 27 έρωσ. 6) + διώχνου τας «ψόντες». Η εργασία αίνου τής γουακόσ καθήταται «χαλίμασ».

- 4) Σχεδιάσατε πώς γίνεται παλαιότερον (ἐπίσης πώς γίνεται σήμερον) τὸ ὄργωμα. Ὁργώνεται τὸ χωράφι με ἀνοιγομένας αὐλακὰς (αὐλακιές) κατ'εὐθείαν γραμμὴν, ὡς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα(α);

ἢ ὀργώνεται περιφερειακῶς ὡς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β);
 Ὁργώνεται περιφερειακῶς. ὡς εἰς τὸ... σχεδιάγραμμα (β)...

Σημειώσατε μετὰ τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ποῖον ἐκ τῶν ὀργωμάτων τούτων (α, β) εἶναι ἐν χρήσει εἰς τὸν τόπον σας. Ἐὰν ὑπάρχῃ ἄλλος τις τρόπος ὀργώματος, σχεδιάσατε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

- 5) Ἡ σπορὰ καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ ἀγροῦ, γίνεται (ἢ γίνεται ἀκόμη) εἰς λωρίδας (δηλ. σπορὴς ἢ σποριῆς, νταμιές, σιασιές, μεσοράδες κ.λ.π.);

Ἡ σπορὰ καὶ τὸ ὄργωμα παλαιότερον καὶ σήμερον γίνεται κατὰ λωρίδας (σποριῆς).

Πῶς ἐχωρίζετο ἡ λωρίς (ἢ σποριά); μετὰ αὐλακιάν; Ἡ λωρίς ἐχωρίζετο μετὰ αὐλακιάν.

- 6) Ποῦ ὑπάρχει ἡ συνήθεια νὰ γίνεται ἡ σπορὰ τοῦ σίτου καὶ ἄλλων δημητριακῶν μόνον μετὰ σκαπάνην, δηλ. νὰ μὴ χρησιμοποιηθῇ ἄροτρον; Ἡ σκαπάνη καὶ ὁ κομῆς χρησιμοποιοῦντο πλαισίω-τρον διατῶν ἐπιφανῶν καὶ δημητριακῶν εἰς τὰ περὶ τὴν ἕδαφιν.

- 7) Ποῖοι τρόποι ἢ εἶδη ὀργώματος (ἀροτριάσεως) ἦσαν ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ σήμερον). Δηλ. ἡ διάνοιξις τῶν αὐλάκων μετὰ τὸ ὑνί: καθέτως, πλαγίως, βαθιά κλπ. Ἄλλα ὀργώματα ὑπάρχοντα πλαγίως καὶ ἄλλα καθέτως.

Εἰς ποῖα ὀργώματα (σποράς) γίνεται χρῆσις τῶν τρόπων τούτων ἢ ἄλλων.

.. Τὰ ἀνοιξιάτικα ὀργώματα πλαισίως

γ) Ἀροτριάσεις (ὀργώματα) τοῦ ἀγροῦ πρὸ τῆς σποράς :

1) Διὰ τὴν σπορὰν δημητριακῶν. Πόσα ὀργώματα ἐγίνοντο (ἢ γίνονται) καὶ πότε, δηλ. κατὰ ποῖαν χρονικὴν περίοδον. Πῶς λέγονται (ὀνοματολογία) τὰ ὀργώματα αὐτά π.χ. καλλουργία, διβόλισμα, γύρισμα κλπ. Διὰ τὴν σπορὰν τῶν δημητριακῶν ἐγίνοντο τρία ὀργώματα. Τὸ πρῶτον κατὰ μῆνα Μάρτιου καὶ ἐλέγετο «χρῆσιμα». Τὸ δεύτερον ἐγίνετο εἰς φεβρουάριον κατὰ μῆνα Ἀπριλοῦ καὶ ἐλέγετο «καρικόωμα». Τὸ τρίτον ὀργώμα ἐλέγετο «παρὰ» καὶ ἐγίνετο κατὰ μῆνα Νοεμβρίου

2) Διὰ τὸ φύτευμα κηπευτικῶν (Ἀπουτήσατε ὁμοίως, ὡς ἀνωτέρω)

Διὰ τὸ φύτευμα τῶν κηπευτικῶν ἐγίνοντο δύο ὀργώματα. Τὸ πρῶτον «χρῆσιμα» κατὰ μῆνα Μαρτίου καὶ τὸ ἄλλο «καρικόωμα» τὸν Ἀπρίλιον.

3) Ἐπὶ πόσα ἔτη δέον νὰ ἀφεθῆ ἀσπαρτὸν τὸ χωράφι, δηλ. εἰς ἀγρὰνάπαυσιν, διὰ νὰ σπαρθῆ κατόπιν σπάρῃ ἢ ἄλλο δημητριακόν...

Πρέπει νὰ ἀφεθῆ ἑλιόδρομον ἐπὶ ἐν ἔτος

4) Πόσα ὀργώματα γίνονται διὰ κάθε εἶδος καλλιέργειας (σίτου, κριθῆς, ἀραβοσίτου, ψυχανθῶν, κηπευτικῶν εἰδῶν κλπ.) καὶ κατὰ ποῖαν ἐποχὴν; Διὰ τὸν σίτον γίνονται τρία ὀργώματα (Μάρτιον, Ἀπρίλιον, Νοεμβρίον)

5) Ποῖα ἐργαλεῖα ἢ σκεύη χρησιμοποιοῦνται : α) κατὰ τὴν σπορὰν.

π.χ. τὸ δισάκι εἰς αὐτὸ περιέχεται ὁ σπόρος καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμβανόμενος διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ; τὸ δισάκι εἶναι

διηλοῦς βάλκος ἐνὸς καύσοιο. ταποκεῖται ἐπὶ σπόρου καὶ ἐξ αὐτοῦ διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Ὁ σπόρος περιέχει καὶ «δαφολίτην»

β) Μὲ ποῖα γεωργικὰ ἐργαλεῖα (ἢ τυχόν ἄλλα μέσα) : 1) καθαρίζονται : τὸ ποδάρι, τὰ φτερά (παρούτια) κ.ἄ. καὶ τὸ ὑνὶ κατὰ τὴν ἀροτριάσιν (ὀργώμα, ἀλέτρισμα, κάμωμα κλπ.) ἀπὸ τὸ χῶ-

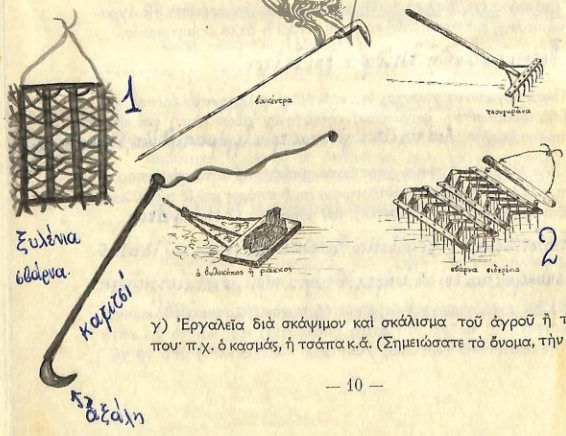
μα η τὰ χόρτα, ριζίδια, τὰ ὅποια κολλῶνται εἰς αὐτά. Μὲ ἔλλει-
 φοειδῆ σιδηρᾶν ράβδον, ἢ ὅποια ἔχει τοποθετηθῆ εἰς τὸ ἐν ἄκρον
 τοῦ βουκέντρου ἢ μὲ ἄλλον τρόπον; **Τα μερὴ τοῦ ἀγροῦ...**
καθαρίζονται μὲ ἑλλειφοειδῆ σιδηρᾶν ράβδον, ἢ ὅποια λέγεται
**«ἀξάλη»... Αὕτη εἶναι τοποθετημένη εἰς τὸ ἄκρον τοῦ...
 «καμειῶν»... Παρατίθεται κατωτέρω. ἐκείνομα «καμειῶν» καὶ**

2) Γίνεται μετὰ τὸ ὄργωμα ἰσοπέδωσις τοῦ χωραφιοῦ ^{«ἐξέλιξη»}
 (σβάρνι-
 σμα, διβόλισμα); **Γίνεται ἰσοπέδωσις μὲ σβάρναν... ἢ παρ' ἡμῶν κρημνο-**
ποιήματα σβάρναν εἶναι αἱ τὴ ἀριθ. 1 καὶ 2 κατωτέρω ἐκινηθόμενα.

3) Ἡ σκαφή μερῶν τοῦ ἀγροῦ ποῦ δὲν ἔχουν ὄργωθῆ (μὲ σκαλίδα,
 τσαπί κ. ἄ.); **Νὰ γίνῃ εἰς τὴν θέσιν τῶν ὡς ἄνω (1-3) ἐρωτημάτων**
περιγραφή ἐκάστου ἐν χρήσει ἐργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχε-
διάσματα ἢ φωτογραφία. (Παρατίθενται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς σχε-
διάσματά τινων ἐκ τούτων)

ἈΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ἡ σκαφή τῶν μερῶν τοῦ ἀγροῦ ποῦ δὲν ἔχουν ὄργωθῆ γίνεται
 μὲ σκαλίδα ἢ μὲ ἐκπατήνη

γ) Ἐργαλεῖα διὰ σκάψιμον καὶ σκάλισμα τοῦ ἀγροῦ ἢ τοῦ κή-
 που· π.χ. ὁ κασμάς, ἡ τσάπα κ. ἄ. (Σημειώσατε τὸ ὄνομα, τὴν χρῆσιν

ἐκάστου καὶ παραθέσατε ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν)
 Διὰ τὸ ἐκάρπμιον χρησιμεύονται ὁ κάρμος, τὸ τσάπι, ἢ ἑκαπάννη
 καὶ διὰ τὸ ἐκαλλίωμα ἢ ἐκαλίδα
 εἰκονίζονται ταῦτα κατωτέρω

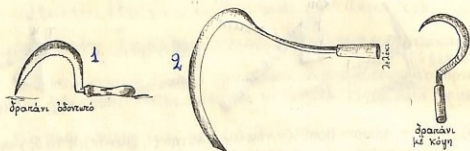
- 6) Ποῖα πρόσωπα βοηθοῦν τὸν ζευγολάτην (ἢ ζευγάν) εἰς τὸ ὄργωμα καὶ πῶς καλοῦνται οἱ βοηθοὶ οὗτοι ὡς καὶ αἱ ἐργασίαι τοῦ ἐκτελοῦν. Τὸν ζευγολάτην βοηθοῦν κατέκνακαὶ ἢ ἐκζυγός. Ἄλλοι ἐργαζομένην ἐκασκοπένας, δάμπος ἢ βάτος, καὶ ἐκασκίλους, καὶ κοίχρον.
- 7) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τὴν σπορὴν ὀσπρίων. Πῶς ἐγένετο, ἢ σπορὰ καὶ ἡ καλλιέργεια ἐκάστου εἶδους. Διὰ τὴν σπορὰν τῶν ὀσπρίων ἐκαλλιεργήθη τὰ χωμάσια, χωράφια τὰ περὶ τὴν θάλασσαν καὶ ἡ φρακὴ ἐπιπέριον. Περὶ τὰ ἐκρηπίζοντας τοὺς σποροφύτους καὶ χέρια ἀπὸ τοῦ δικάκι. Τὰ φασόλια ἀπερτίσθη εἰς αὐλάκια κατὰ φασίλις.
- 8) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τροφῆς τῶν ζώων· π.χ. ρόβη, σανόν, τριφύλλι κ.ἄ. Διὰ τὰς τροφὰς τῶν ζώων ἐκαλλιεργήθη παλαιότερον καὶ ἡμέτερον ἀκόμη ἔδαφιν παχία πλησίον τῶν παταμῆν ἢ πυγμῶν, διὰ τὰ εἶναι δυνακί, ἢ ἀρδεύεις, αὐτῶν ...
- 9) Πῶς ἐγένετο πρὸ τοῦ 1920 (ἢ σήμερον) ἡ καλλιέργεια τῶν γεωμηλῶν· ἐσπέρμιοντο, ἢ ἐφυτεύοντο εἰς αὐλάκια ἢ πρασιές (βραγιές) καὶ ἄλλως. Παλαιότερον καὶ ἡμέτερον διὰ τὴν καλλιέργειαν ἐπισημομηλῶν ἦσαν αὐλάκια καὶ εἰς αὐτὰ κηφύλιες ἐντὸς τῶν ὀριῶν ἔσποδοσθεσίου τοῦ ὄσπρον.

Β. ΘΕΡΙΣΜΟΣ

α. Ἔργαλεῖα θερισμοῦ.

- 1) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον ἐθερίζοντο παλαιότερον τὰ δημητριακά. (Παραθέσατε τὸ ὄνομα καὶ ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ·

π.χ. με τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι κλπ.) Παλαιότερον... και...
 ἡμέρον εἰς τὰ ὄρεα χυράγια καὶ οἰμητριακά ἐθερίζοντο
 με ἄδοντωιά κέρπανια καὶ με λίγα κλεγκια καὶ ὡς...
 ἐκονίζοναι εἰς τὰ κατωτέρω 1 καὶ 2. ἐκείδιαματα.....

Ἐάν ἦσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφόρων εἰδῶν δρεπάνια ἢ
 ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε ἔπισης νὰ
 σχεδιάσετε τὰ ἐργαλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε.....

Ἡ χρησιμοποίησις τῶν κέρπανια καὶ ἡσαν ὀδοντωῖα.....
 Ἡ κλεγκια εἶχε λίγα λίπηδα.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

2) Μὲ δρέπανα ἢ με ποῖα ἄλλα ἐργαλεῖα (π.χ. κόσσης) ἐθερίζοντο
 (ἢ θερίζονται) τὰ χόρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τροφήν τῶν
 ζῶων (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα). Ὡς χόρτα...

θερίζονται με κελιάς καὶ ὡς,
 ἢ ἐκείδια μετὰ κατωτέρω.

3) Ἡ λεπίς (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἐργα-
 λείου ἦτο ὀμαλή ἢ ὀδοντωτή; (Σχεδιάσατε αὐτήν).....

ἢ δοντωῖο δρεπανιοῦ ἦτο ὀδοντωῖο καὶ κλεγκιοῦ λίγα.....
 καὶ κελιάς λίγα.....

4) Πῶς ἦτο κατασκευασμένη ἡ χειρολαβή του; (σχεδιάσατε ἢ φωτο-
 γραφήσατε αὐτήν). Ὁ σιδηροῦς σκελετός πῶς ἐλέγετο;.....

ἢ χειρολαβή του ἦτο κατασκευασμένη ἐκ ξύλου.....

ἢ ὀδοντωῖο ἐκ κελιάς λέγεται καὶ μαχαίρι καὶ.....

χειρολαβή δρεπανιοῦ.

χειρολαβή κλεγκιοῦ.

- 5) Ποιός κατεσκευάζεν αὐτὰ τὰ θεριστικά εργαλεία; (π.χ. τὰ δρεπάνια κ.ἄ.) *οἱ θεριστικά εργαλεία κατασκευάζοντεχνίτης. εἰδικός.*
- 6) Ἦτο παλαιότερον (ἢ εἶναι ἀκόμη) ἐν χρήσει καὶ ὁ θερισμὸς μὲ τὰς χεῖρας, δηλ. δι' ἐκρίζωσης καὶ ὄχι διὰ κοπῆς τῶν δημητριακῶν ἢ ὀσπρίων (π.χ. τῆς κριθῆς, τῶν ρεβιδίων) ἢ τροφῶν τῶν ζώων (τῆς ρόβης κλπ.) *Παλαιότερος καὶ σημερον ἀκόμη ὁ ἄρισμος τῆς φανῆς τῆς ρόβης τῶν ρεβιδίων καὶ τῆς ἐκάλως γίνεται δι' ἐκρίζωσης.*

β. Θερισμὸς τῶν δημητριακῶν.

- 1) Εἰς ποῖον ὕψος ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) μὲ τὸ δρεπάνι ἢ ἄλλο κοπτερόν, μέσον ὁ σῖτος, ἡ κριθή, ἡ βρώμη, ἡ σίκαλις κλπ. *Ο σῖτος παλαιότερον καὶ σημερον θερίζεται εἰς ὕψος 50 ἐκατ. ἡ κριθή καὶ ἡ βρώμη εἰς ὕψος 10 ἐκατ. καὶ ἡ σίκαλις ἐκρίζωνεται.*

- 2) Οἱ στάχυες ποῦ ἔμεναν (ἢ μένουσιν) εἰς τὸ χωράφι μαζί μὲ τὴν ρίζαν μετὰ τὸν θερισμὸν πῶς ἐλέγοντο (ἢ πῶς λέγονται).

- 3) Ποῦ ἀκολουθοῦν τοὺς θεριστάς ἄλλα πρόσωπα (γυναῖκες ἢ παιδιὰ), τὰ ὅποια παραλαμβάνουν ἀπ' αὐτοὺς τὰ δράγματα (δραχίαι, πιάσματα, χεριές, χερόβολα) τῶν σταχυῶν καὶ τὰ τακτοποιοῦν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Μήπως οἱ ἴδιοι οἱ θερισταὶ ἀποθέτουσιν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὰ δράγματα; *οἱ ἴδιοι οἱ θερισταὶ κόπτουσι τὰς σταχυὰς κατὰ χεριὰς καὶ τὰς ἀποθέτουσι ἐπὶ τοῦ ἐδάφους... μόνον τῶν.*

- 4) Πῶς τοποθετοῦνται τὰ δράγματα (οἱ χεριές) ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Πολλά ὁμοῦ; Πόσα; Μήπως τοποθετεῖται ἕκαστον δράγμα (πίασμα τῆς χειρὸς) χωριστά; Ὅπου τοποθετοῦνται πολλὰ μαζί, αἱ κεφαλαὶ τῶν σταχυῶν εὐρίσκονται πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν ἢ διασταυρῶνονται. (Περιγράψατε λεπτομερῶς)

*οἱ χεριές εἰς ταπεινῶσαι, πολλὰ ὁμοῦ... ἀπασθί 4-5...
 αἱ κεφαλαὶ τῶν σταχυῶν εὐρίσκονται πρὸς τὴν αὐτὴν...
 κατεύθυνσιν.*

5) Πώς λέγονται τὰ τοποθετούμενα μαζί δράγματα ; Πολλαχού κα-
 λούνται ἀγκαλιές. . . *Πολλά ὁμοῦ τοποθετούμενα δράγματα (χίρες)*
 . . . *καλούνται « χερσολάττ »*

γ. Οἱ θερισταί.

1) Ποῖοι θερίζουν : ἄνδρες καὶ γυναῖκες ; Ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν)
 θερισταί, οἱ ὅποιοι ἤρχοντο ὡς ἐπαγγελματίαι δι' αὐτὸν τὸν
 σκοπὸν ἀπὸ ἄλλου τόπου καὶ ποῖον ; *Θερίζουν ἄνδρες καὶ*
γυναῖκες ἐνηχρόνως . . . Καλιώταρον ὑπῆρχον . . . καὶ ἐπαγγελ-
μαῖαι διεκτεταί ἐρχόμεναι διὰ θερισμὸν . . . ἀπὸ τῶν
χειρῶν καὶ χωρῶν

2) Πῶς ἠμείβοντο οὗτοι με ἡμερομισθιον (μεροκάματο) ἢ κατ'
 ἀποκοπὴν (ξεκοπῆς) ; Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή εἰς χρῆμα ἢ εἰς
 εἶδος ; Τὸ ἡμερομισθιον ἦτο μετὰ παροχῆς φαγητοῦ ἢ ἀνευ
 φαγητοῦ ; (Παραθέσατε με τὰς πληροφορίας καὶ τὴν σχετικὴν
 εἰς τὸν τόπον σας ὀνοματολογίαν). *Οὗτοι ἠμείβοντο . . . με ἡμε-*
ρομισθίων . . . τὸ ἡμερομισθιον ἦτο μετὰ παροχῶν φαγητῶν
. . . Δὲν ἐλάμβανον χρήματα, ἀλλὰ ἠμείβοντο εἰς . . .
εἶδος

3) Οἱ ἄνδρες ἢ αἱ γυναῖκες ἔφερόν τι εἰς τὰς χεῖρας πρὸς προφύ-
 λαξιν, ἰδίᾳ τῆς ἀριστερᾶς, κατὰ τὸν θερισμὸν ; Ἐπίσης κατὰ
 τὴν ἔναρξιν τῆς ἐργασίας τὴν πρώτην ἡμέραν περιεβάλ-
 λοντό τι εἰς τὴν μέσην τοῦ σώματος διὰ γὰρ μὴ αἰσθάνωνται
 κόπωσην (δηλ. νὰ μὴ πονῆ ἡ μέση των) ; *καὶ οἱ ἄνδρες καὶ*
αἱ γυναῖκες ἔφεραν εἰς τὴν ἀριστερὰν χεῖρα ὑψάσμα . . .
σκληροῦδους ἐπίμακας ἐν τῷ τοῦ ἐπιμοῦσαν των
ἀριστερὰν χεῖραν διὰ τὸ μὴ ψυθίρωσθαι τὰ ἐπίμακά . . .
των ἀπὸ τοῦ ἀπακοπέναι ἐπ' αὐτῶν

- 4) Ἐίδετο (ἢ δίδεται) προσοχή ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος ἢ τοῦ μηνὸς καθ' ἣν πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ὁ θερισμὸς ;

Πότε δὲν ἔρχιζον ὁ ἐφευρισμός τὴν Τρίτην ἢ Κυριακὴν ἢ
μικαλίαν ἐφευρίων

- 5) Ἐτραγουδοῦσαν (ἢ τραγουδοῦν) κατὰ τὸν θερισμὸν σχετικὰ τραγούδια ; Καταγράψατε αὐτά.

Ἐτραγουδοῦντο τὰ ἴδια τραγούδια καὶ ὅποια ἔτραγουδοῦντο καὶ κατὰ τὰς διαφόρους ἑορτάς καὶ πανηγύρεις καὶ χωρίων

- 6) Ποῦ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ θερισμοῦ, προτοῦ τελειώσουν, ἀφήνουν εἰς τὸ χωράφι ἓνα μέρος αὐτοῦ ἀθέριστον. Τί κάμνουν τοὺς στάχους ποὺ μένουν ἀθέριστοι ; (Εἰς τινὰς τόπους θερίζουν τὸ μέρος αὐτὸ σταυροειδῶς καὶ με τοὺς ἀποκοπέοντας στάχους πλέκουν σταυρὸν ἢ ψάθην, τὴν ὁποίαν τοποθετοῦν εἰς τὸ εἰκονοστάσι κλπ.)

Περιγράψατε λεπτομερῶς ὅπου ὑπάρχει σχετικὸν ἢ ἄλλο τι ἔθιμον

καὶ κατὰ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ θερισμοῦ ἀφήνουν ἐν
μέρος τοῦ ἀχρῶ ἀθέριστον τὸ ἔσποτον καὶ ἐγκαταλείπουν

δ. Τὸ δέσιμον (δεμάτιασμα) τῶν σταχύων.

- 1) Πότε ἐγένετο τὸ δεμάτιασμα, ἤτοι τὸ δέσιμον, τῶν θερισμένων σταχύων. Ποίαν ἡμέραν ; Ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμὸν ; Τὸ ἔσπερας ἢ μήπως ἔπρεπε νὰ μένουν οἱ στάχυες εἰς τὸν ἥλιον πρὸς ξήρανσιν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; Τὸ δέσιμον τῶν δεριμενικῶν σταχύων γίνεται ἐμφρόνως μετὰ τὸν θερισμὸν ἢ πρὸ ἐδικαῶ.

Ἐτόμος τῶν ἐδέσεων? Καὶ οἱ ἐκὰς πρὸς κλωροκρατοῦν ἢ ἀφήνουνται πρὸς ξήρανσιν εἰς τὸν ἥλιον καὶ αὐτὴ ἐπομένην γίνεται τὸ δέσιμον.

2) Πώς γίνεται τὸ δεμάτιασμα ; Ποῖος ἔδενε τοὺς στάχους καὶ ποῖος τοὺς μετέφερε καὶ τοὺς παρέδιδεν ὡς χεριές, ἀγκαλιές ; Πῶς ἔδένοντο· μὲ κοινὰ σχοινία, μὲ σχοινία κατεσκευασμένα ἀπὸ βελουοειδῆς θάμνους, π.χ. βροῦλα, σπάρτα κλπ. Κατὰ τὸ δέσιμον τῶν δεματιῶν μήπως ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ ἐργαλεῖόν τι ; Περιγράψατε λεπτομερῶς τὴν ἐργασίαν ταύτην μετὰ παραθέσεως σχετικῶν σχεδιασμάτων ἢ φωτογραφιῶν. *Διὰ τὸ δέξιμον τῶν σταχυῶν ἐπύρχον. εἰδὲκὸν ἄσμον. «μαραφαντζῆς»... λεγόμενον. Ὁ «μαραφαντζῆς» μετέβαινε εἰς τὸ καλύτερον... μέρος τοῦ ἀγροῦ καὶ ἐξερίζωνε πολλοὺς σταχτοὺς τοὺς ἐπιλοτεροὺς πρὸ ἐπύρχον. Ταύτους ἐβρεχε κατόπιν καὶ ἐβρίοντο μαλακοί. Οἱ βρεγμένοι σταχτοὶ ἐκαλοῦντο «δεματικό». Μετὰ «δεματικό» ὁ δέτης κατεκκίναζε ἐκονία κοινὰ ἐπὶ τῶν ἐπαίων μετὰ κνήβουσαν τοῦ ἐργατοῦ ἢ τοῦ λαλεκτοῦ ἐταποδέεται χριθόα-*

3) Τὰ δεμάτια μετὰ τὸ δέσιμον ἀφήνοντο εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν ἢ συνεκentrώνοντο εἰς ὠρισμένον μέρος τοῦ θερισμένου ἀγροῦ ; Πόσα δεμάτια συνεκentrώνοντο ἐκεῖ καὶ πῶς ἐτοποθετοῦντο ;
*Μετὰ τὸ δέξιμον τὰ δεμάτια ἀφήνοντο εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν . .
 Ὁταν ἐκαθίσταντο οἱ θερμῆς τῶν χωραφιῶν συνεκentrώνοντο τὰ δεμάτια εἰς κοινὰς εἰς 20 . . Οἱ τοιοῦτοι . . εὐροὶ ἐνω-
 μάζοντο κτερέμμα κτ. ἢ «κοβιάρες»*

ε. Συγκομιδὴ τῶν γεωμήλων.

1) Ἀπὸ πότε ἤρχισεν ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας εἰς τὸν τόπον σας ; *ἀπὸ τὸ 1925.*

Πότε γίνεται ή σπορά ή τὸ φύτευμα αὐτῆς. Πινακ. κατὰ μῆνα
 Μάρτιον. Ἀπριλιῶν καὶ παχία ἐδάφη καὶ ποτιστικά.....
 Γίνονται χεῖρα ὀρμήματα. Ἡ σπορά γίνεται εἰς αὐλάκας.
 καὶ κατὰ «φωλιές».....

- 2) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ ἐξαγωγή (βγάλισμο) τῶν γεω-
 μήλων ἀπὸ τὸ χωράφι; Μὲ σκαπάνην, μὲ ἄροτρον ἢ μὲ
 ἄλλον τρόπον. Περιγράψατε τὸ σχῆμα τῆς σκαπάνης, τοῦ
 ἄροτρου κλπ. παραθέτοντες καὶ σχετικὸν σχέδιον αὐτῶν ἢ
 φωτογραφίαν. Ζήμων ἢ ἔξαγωγή γίνεται μὲ σκαπάνην.
 Παλαιότερον ἐγίνετο μὲ τοῦ λιεγῶν..... Τὸ «λιεγῶν» ἦτο
 ἕν εἶδος πεύκου, ἐκ τοῦ ἴσου ἐκαρπύωτο πλείον ἐκ τῶν γεωμήλων
 καὶ διὰ μίαν πένεως πρὸς τὰ κάτω μὲ τὸν σόδα ἐγίνετο ἢ ἔξαγωγή.

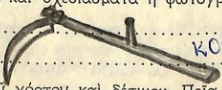
λιεγῶν

στ. Συγκομιδὴ τοῦ σανοῦ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΠΑΙΣΤΩΝ

- 1) Ἐσυνηθίζετο παλαιότερον ἡ διατροφή τῶν ζώων κατὰ τὸν
 χειμῶνα μὲ ξηρὰ χόρτα (π.χ. σανόν, τριφύλλι, θίκον). Ἐάν
 ναί, περιγράψατε πῶς ἐγίνετο ἡ καλλιέργειά του, ἔπειτα ἡ
 κοπή, ἡ ξήρανσις καὶ ἡ φύλαξις αὐτοῦ. Παλαιότερον ἐσυνηθίζετο
 ἡ διατροφή τῶν ζώων κατὰ τὸν χειμῶνα μὲ ξηρὰ χόρτα. Τὸ σανόν
 ἐκαρπύετο ἐκ φθινόπωρον καὶ ἐκόσσετο μὲ τὴν «κοσίαν» κατὰ μῆνα
 Μάρτιον καὶ ἄνω ἀφίνετο ἐπὶ 5-6 ἡμέρας πρὸς ξήρανσιν. Κατὰ τὸ
 διάστημα τῆς ἀποξηραντικῆς ἐξηθίζετο μὲ τὸ «δικούλ» πρὸς +

- 2) Πότε ἐθερίζετο ὁ σανὸς καὶ μὲ ποῖον ἐργαλεῖον (δρέπανον, κόσ-
 σαν κ.ἄ.). Ἐθερίζετο κατὰ μῆνα Μαρτίου μὲ τὴν «κοσίαν».
 Συνεωρεῖτο εἰς θημέκκις εὐρῆσαι ἐπιτοαὶ ἐλέγοντο «κοσίερες».
 (Παραθέσατε καὶ σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίαν).....

κοσία

- 3) Ζήρανσις τοῦ χόρτου καὶ δέσιμον. Ποῖα ἐργαλεῖα ἐχρησιμο-
 ποιοῦντο; (Παραθέσατε μετὰ τῆς περιγραφῆς καὶ τὴν σχετι-
 κὴν τοπικὴν λαϊκὴν ὀνοματολογίαν, ὡς καὶ σχεδιάσματα καὶ

φωτογραφίας) Μετά τῶν κοινῶν ὁ καινός ἀπὸ τῆς 5-6 ἡμέρας
 πρὸς Ξηραίνην καὶ κυρτόνους κατὰ διαστήματα χριζοῦται μὲ
 τὸ δίκουλι πρὸς καλύτερον ἀντικείμενον. Ὅταν Ξηραίνῃ καλῶς

Γ. ΑΛΩΝΙΣΜΟΣ

α. 1) Μεταφορά τῶν δεματιῶν πρὸς ἀλώνισμόν. Συνκεντρώνοντο
 πρὸς τοῦτο ἐπὶ τόπου εἰς τὸ χωράφι ἢ μετεφέροντο εἰς ἄλλην
 θέσιν, π.χ. εἰς τὸ ἀλώνι, εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σπιτιοῦ κτλ.

Μετά τῶν θετικῶν τὰ δεμάτια ἐφορῶντο εἰς τὰ ζῶα καὶ
 μετεφέροντο πρὸς ἀλώνιον εἰς τὸ ἀλώνι.....

2) Πῶς καλεῖται ὁ χώρος ὅπου τοποθετοῦνται τὰ πρὸς ἀλώνισμόν
 δεμάτια. Εἰς τινος τόπου λέγεται: θεμωνοστάσι, θεμωνιά,
 θεμωνιάστρα, κλπ. Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς σωρὸν;

Ἐπί τῆς ἀκροῦς τοῦ σωροῦ ἔχεται ἡ τοποθέτησις εἰς σωρὸν;
 Ὑπάρχει καθωρισμένος τρόπος τοποθέτησεως; Ὁ καινός ἔχει
 τοποθετοῦνται τὰ πρὸς ἀλώνισμόν δεμάτια καλεῖται «θεμωνιά»
 ἢ «πύργος» καθωρισμένος εἰς τὸν σωρὸν καὶ ἀρχὴν καὶ τ

3) Ὑπῆρχεν ἀνέκαθεν εἰς τὸν τόπον σας ἀλώνι διὰ τὸν ἀλώνι-
 σμόν τῶν δημητριακῶν; Μήπως ἐγένετο παλαιότερον ὁ χωρι-
 σμός τοῦ καρποῦ (τοῦ γεννήματος) ἀπὸ τῆς ἀχυρᾶς εἰς ἄλλον
 χώρον, δηλ. ὄχι εἰς τὸ ἀλώνι; Διὰ τὸν ἀλώνισμόν τῶν ..

δημητριακῶν ὑπῆρχεν ἀνέκαθεν ἀλώνι.....

4) Ποῦ κατεσκευάζετο (ἢ κατασκευάζεται) τὸ ἀλώνι. Ἐντὸς τοῦ
 συνοικισμοῦ, εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας ἢ ἔξω τοῦ χωρίου; Εἰς
 ποίαν θέσιν; .. τὸ ἀλώνι κατεσκευάζετο παιδαγωγόν...

καὶ ἡμέρον ἀκόμη πλεονόντων ἀχυρῶνος καὶ ἐντὸς
 τοῦ ἀκοπέδου.....

- 5) Το άλωνι ανήκει εις μίαν μόνον οικογένειαν ή εις περισσότερας ; εάν τούτο ανήκη εις πολλές οικογενείας, πώς γίνεται ή χρησις του, δηλ. με ποίαν σειράν και επί πόσον χρόνον ; ^{ως επισημαίνεται}

ανήκει εις μίαν οικογένειαν : Υπάρχοντάς αλώνια. να ανήκουν εις πολλούς.

Εις αυτά αλωνίζον. με την ευραίν. Σληνίζω πρώτος. ο ζυγος ανάγκη.

Όταν ευραίνη τον άλωνιστήν ο ζυγος αρχίζει ο άλλος.

- 6) Από πότε αρχεται το άλωνισμα και πότε λήγει ; Τό αλώνισμα αρχεται κακά την 20. Ιουλίου. και λήγει κακά τα μέσα Αυγούστου.

- 7) Είδη άλωνιών (αναλόγως τής κατασκευής των) : π.χ. χωματάλωνο (με δάπεδον εκ χώματος)· πετράλωνο (με δάπεδον έστρωμένον με πλάκες).

(Περιγράψατε την κατασκευήν εκάστου και παραθέσατε σχεδιάσμα ή φωτογραφίαν αυτού) < Υπαρχον. άνω ζυγών. αλώνια :

1) Χωματάλωνο με δάπεδον εκ χώματος. και 2) πετράλωνο με δάπεδον έστρωμένον με πλάκες.

Πετράλωνο.

Χωματάλωνο.

- 8) Πώς επισκευάζεται το άλωνι εκάστου έτος πρό τής έναρξεως του άλωνισμού (π.χ. του χωματάλωνου : καθαρισμός αυτού και έπάλειψις του δαπέδου και του γύρω τοιχώματος, όπου υπάρχει, με πηλόν εκ χώματος ή συνήθως δια μείγματος κόπρου βοών και άχύρων). Το χωματάλωνο καθαρίζεται από τα χόρτα με πούον.

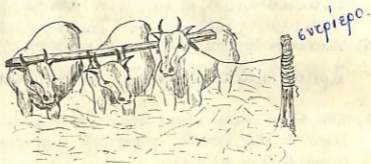
Ακολουθεί κακά βρεγμα ή τω δαπέδου με νερό. Κατόπιν γίνεται έπάλειψις τω δαπέδου με πηλόν εκ κόπρου ζώων. Ιδίων βοών.

Το πετράλωνο καθαρίζεται από τα χόρτα και κακα βρέχεται.

- 9) Η ως άνω προετοιμασία του άλωνιού και ή έναρξις του άλωνισμού γίνεται ώρισμένην ήμεραν και ώραν ; Η προετοιμασία γίνεται την προηγουμένην τω έναρξεως. Η έναρξις γίνεται εννήθως με την έναρξιν της έθνομάδος και πρότερον πην πρωίον.

- 10) Πώς γίνεται ή τοποθέτησις εις το άλωνι τών δεματιών, όπου υπάρχει άλωνόστυλος, ως και το άπλωμα τών σταχύων προς άλω-

νισμόν; Περιγράψατε τὸν τρόπον τοῦτον ἢ οἰονδήποτε ἄλλον.
τὰ δρυμάτια τοποθετοῦνται μετὰ τὴν ἐσάχυσ. πρὸς τοὺς ἀνῶν.

11) Πῶς γίνεται τὸ ἀλώνισμα τῶν σταχύων διὰ τῆς χρησιμοποιοῦσης ζῶων (βοῶν, ἵππων κλπ.).

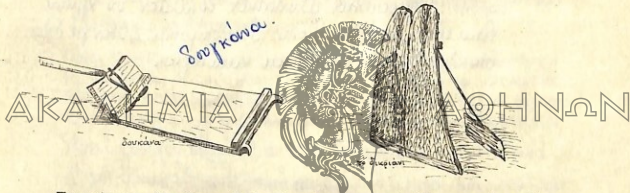
α) Ἀλώνισμα πρὸς ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων διὰ τῆς καταπατήσεως αὐτῶν ὑπὸ περιφερομένων ζῶων (βοῶν, ἵππων κλπ.). Πολλοῦ τοποθετεῖται πρὸς τοῦτο καθέτως εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλώνιου ξύλινος στῦλος, ὕψους δύο μέτρων (καλούμενος στηγερὸς, ἀπρούλαυρος, δουκάνη, βουκάνη κ.ά.), ἀπὸ τοῦ ὁποῦ ἐξαρτῶνται σχοινία, ὡς εἰς τὸ ἀνωτέρω σχεδιαγράφημα, διὰ νὰ συγκρατοῦνται ἀπὸ τὸ ἔτερον ἄκρον τῶν τῶν ζῶα, ὥστε νὰ περιφέρονται κυκλικῶς, «νὰ ἐρχωνται γύρες», καὶ αὐτῶ νὰ κόβουν τὰ στάχυα.....

*εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλώνιου διὰ τῆς ἐπιπέδου 2 μέτρων τὰ «εὐπρίερον»
 ἂν ἀπὸ αὐτῶν ἐξαρτῶνται σχοινία, ἀπὸ τὸ ἄλλο ἄκρον τοῦ...
 ὁποῦ συγκρατοῦνται τὰ ζῶα... τὰ ζῶα περιφέρονται κυκλικῶς
 «γύρες-γύρες» καὶ τομοσφύρασι τρίβονται οὖν ἐσάχυσ...*

β) Πῶς ζεύονται οἱ βόες, τὰ ἄλογα κλπ. διὰ τὸν τρόπον τοῦτον τοῦ ἀλώνισμοῦ. Πῶς συνδέεται τὸ σχοινὶ ἀπὸ τὸν κάθετον ἀλώνο-
 στυλον μετὰ τὰ ζῶα; (Εἰς τινὰς τόπους δένεται τὸ σχοινὶ εἰς θηλειάς, αἱ ὁποῖαι περιβάλλουν τὸν λαιμόν τῶν ζῶων. Εἰς ἄλλους τόπους εἰς τὸ ἀλώνισμα διὰ τοῦ τρόπου τούτου δὲν ὑπάρχει στῦλος εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλώνιου. Τὰ ἀλώνιζοντα ζῶα περιφέρονται συνδεδεμένα εἰς σειρὰν διὰ σχοινίου, τὸ ὁποῖον σχηματίζει θηλειὰς περὶ τὸν λαιμόν ἐκάστου ζῶου. Περιγράψατε ὅπου ὑπῆρχεν (ἢ διατηρεῖται ἀκόμη) ἀλώνισμός κατὰ τὸν ἓνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον, παραθέτον-

τες και σχετικας φωτογραφιας η ιχνογραφηματα). Το ελαστικον δένεται εις
 θημιά, ριέπειαι περιβάλλον. των λαμών των ζψων. Οι θημιάς απέναντι μετα-
 ξίτων 30 εκ. τα ζψα περιφέρονται κυκλικώς. μέχρι ότου ενληχθή εις
 των εσλων τα ελαστικά. Η άλωνις τότε ελλάζει τα ζψα και αυτά
 περιφέρονται κατά την αντίθετον φοράν και συνδέθων τα ελαστικά εις εστίνων
 απέναντι εικόνα.

γ) Που αντί του άλωνισμού διά των ποδών χρησιμοποιείται και μη-
 χανικόν άλωνιστικόν μέσον π. χ. χονδρή επιμήκης σανίς εις
 έν τεμάχιον η δύο, προσαρμοζόμενα. Αυτή ώπλισμένη εις την κάτω
 επιφάνειαν διά κοπτερών μεταλλίνων ελασμάτων η άποσχίδων
 σκληρού λίθου εξαρτάται εκ του ζυγού εξευγμένων ζψων, σύρεται
 δ' ούτω κυκλικώς έντός του άλωνίου επί των έστρωμένων σταχύων
 διά τον άλωνισμόν των.

Σημειώσατε, εάν άπαντ' εις τον τόπον σας το άλωνιστικόν τουτο
 μηχανήμα η άλλο τι, το όνομα αυτού (π. χ. δουκάννα, δικριάνι,
 βωλόσυρος), περι τής κατασκευής του, το σχήμα και τας συνήθεις
 διαστάσεις. Από ποϋ το έπρομηθεύοντο παλαιότερον και σήμε-
 ρον. Επίσης πώς γίνεται η χρῆσις του και διά ποια δημητρι-
 ακά. Ήλωνίζοντο (η άλωνίζονται) όλα τα δημητριακά με άλωνι-
 στικόν μηχανήμα; Μήπως π.χ. η κριθή και τα όσπρια (κουκιά,
 ρεβίθια κ.ά.) ήλωνίζοντο διά των ποδών ζψων ζευγνομένων και
 περιφερομένων επί των σταχύων τούτων; Πρα τών 1920. δια τών αλωνισμόν
 ελαστικοποιείτο. η και δουκάννα π. ευρομένη. μέσων θημ. κοών ήλωνίζοντο
 δια αυτών μέσων. εις τας θρόνους και κριθή. Η δουκάννα ήτο ποδρά
 θαιμήκης σανίς. μήκους 2 μέτρων και πλάτους 1,50. εις την κάτω
 επιφάνειαν ήτα ώπλισμένη διά κοπτερών μεταλλίνων ελασμάτων.
 κέρβετο κυκλικώς εις τα άλωνι επί πλατύς έστρωμένους εσλίτων.
 κέρβετο από του ζυγόν. Η αυτών εταποδεκίτο βάρος. και εκκινείτο εις τούτω γεωργίω.
 εικονίζεται αυτή άνωτέρω.

- 8) Ἀπὸ ποίαν ὥραν τῆς ἡμέρας ἀρχίζει ὁ ἀλωνισμός, κατὰ ποίαν, δὲ διακόπτεται διὰ τὴν ἐπαναληφθῆ τὴν ἐπομένην. ; Ὁ ἀλωνισμὸς ἀρχίζει μὲ τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἡλίου. καὶ διακόπτεται ἐπὶ μεσημβρίαν. τὴν ἴδιαν ἡμέραν διακαί. ἐπαναληφθῆ. τὴν ἐπομένην πρωΐαν.

- 12) Ποῖα ἄλλα ἀλωνιστικὰ ἐργαλεῖα εἶναι ἐν χρήσει; (Εἰς τινὰς τόπους χρησιμοποιεῖται ἐπίμηκες ξύλον, τὸ ὅποιον, καλούμενον διχάλι, δικούλι, δογκράνι κλπ., ἔχει τὸ ἄκρον ὀδοντωτὸν ὑπὸ τὴν κατωτέρω μορφήν): Ἀπαραιτήτων ἀλωνιστικῶν ἐργαλείων ἐν χρήσει εἶναι τὸ κδικούλι. Ταῦτα εἶναι ἐπίμηκες. ξύλον μὲ δύο διακλαδίους. ὡς εἰκονίζεται κατωτέρω.

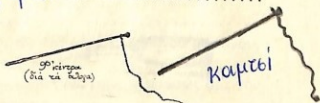
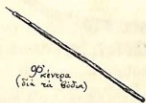
ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

δογκράνι ἢ διχάλι

- 13) Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀλωνισμοῦ ὁ γεωργὸς μὲ τὸ διχάλι ἢ τὸ δικράνι, ἐρχόμενος γύρω εἰς τὸ ἀλώνι, ρίπτει ἐντὸς τοῦ κύκλου τὸν ὅποιον διαγράφουν τὰ ζῶα ἢ τὸ ἀλωνιστικὸν μηχανήμα τοὺς ἀκόπους στάχους. Ταῦτα ἀκόπως ἐσπύρειται. ἔπειτα ἐνδὲς τῆς διαγραφόμενου ὑπὸ τῶν ζῴων. κύκλου. μὲ τὸ κδικούλι.
- 14) Ἦτο ἐν χρήσει εἰδικὴ ἀλωνόβεργα διὰ τὴν ὀδήγησιν καὶ τὸ κτύπημα τῶν ζῴων; (Ἐν Κρήτῃ λέγεται αὕτη βουκέντρι· ἀλλαχοῦ φ' κέντρα). Πόσον μῆκος εἶχε καὶ ποῖα ἢ κατασκευὴ τῆς; (Σχεδιάσατε τὴν ράβδον αὐτήν). (Βλέπετε κατωτέρω εἰκόνα). Διὰ τὸ κτύπημα. ἐχρησιμοποιεῖται τὸ καμῶν. Ταῦτα ἦτο ἐνλίμη ράβδος μῆκος 1 μ. εἰς τὸ ἄκρον τῆς ὁποίας εἰδένετο σκοπίον ἢ λουρίον μῆκος 1 μ. ὡς εἰκονίζεται εἰς τὴν αἰκονοῦσα εἰκόνα.

- 15) Πώς λέγεται ἡ ἐργασία τοῦ ἀλωνίσματος ἐνὸς ἀπλώματος, δηλ. ἐνὸς στρώματος σταχύων ἐντὸς τοῦ ἀλωνιοῦ. (Ἐν Κρήτῃ καλεῖται δούλα). Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σίτου, κριθῆς, βρώμης κλπ. ἠλωνίζοντο καθ' ἡμέραν ἢ ἐργασία καὶ ἀλωνίσματος ἐνὸς ἀπλώματος. λέγεται κ. χύρισμα; ... Καθε. ἡ μέραν ἠλωνίζετο μία κερῶεις. εἴσο ἢ κριθῆς ἢ βρώμης.....

- 16) Πώς λέγονται οἱ ἀλωνισθέντες στάχυες, προτοῦ λιχνισθοῦν διὰ τὰ ἀποχωρισθοῦν τὰ ἀχυρα ἀπὸ τὸν καρπὸν; (ἐν Κρήτῃ: μάλαμα)
Λιχνοῦται κ. λειῶμα;.....

- 17) Ποιοὶ ἀλωνίζουσι: ὁ ἴδιος ὁ γεωργὸς με ἴδικά του ζῶα ἢ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν ἀκόμη) εἰδικοί ἀλωνισταὶ (ἐν Αἰτωλίᾳ: βαλμάδες, δηλ. τσοπάνηδες, καλούμενοι ἀλωνισταὶ καὶ ἀγωγιάτες) οἱ ὅποιοι εἶχαν βόδια ἢ ἄλογα καὶ ἀνελάμβανον τὸν ἀλωνισμόν. ἠλωνίζετο ἴδιος ὁ γεωργὸς με τὰ ζῶα ἐκ. Παλαιότερον. ὑπῆρχον. καὶ.. εἰδικοί ἀλωνισταὶ, οἱ ὅποιοι εἶχαν βόδια ἢ ἄλογα καὶ ἀνελάμβανον ἐκ. ἀλωνισμόν. Οὗτοι ἐκαλοῦντο κ. ἀλωνιστᾶες;.....

- 18) Πλὴν τοῦ μέσου τούτου με ζῶα καὶ με ἀλωνιστικὸν ἐργαλεῖον ὑπῆρχον παλαιότερον εἰς χρῆσιν ἄλλα μέσα χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχους: π.χ. τὸ κοπάνισμα αὐτῶν με χονδρὸν ξύλον (τὸν κόπανον) ἢ με ἄλλον τρόπον; (βλ. κατωτέρω ἐν σελ. 26 εἰκόνα).

Ἐπῆρχε ὁ κόπανος καὶ τὸ κλιρᾶβδι; τούτο ἦτο ξυλίνη ράβδος ἐστὶ ἀκροῦ τῆς ὁποίας ἐδέχετο ἐκονίου. μήκους. 1 μέτρον. καὶ εἰς τὰ ἄλλα +

- 19) Ὁ κόπανος οὗτος πῶς ἐλέγετο ἐκ ποίου ξύλου κατασκευάζετο πόσον μήκος καὶ πᾶχος εἶχε καὶ ποῖον τὸ σχῆμά του;.....

Ἦ λέγετο κοπανός. κατασκευαζέτο ἐκ πλατάκης. εἶχε μήκος 5.0 - 6.0 ἐκ. καὶ πᾶχος 1.0 ἐκ. τὸ σχῆμα αὐτοῦ ἦτο κυλινδρικοῦ.

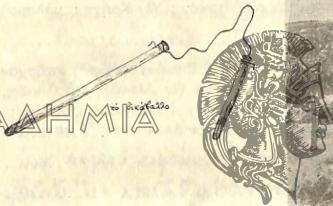
20) Τὸ κοπάνισμα τῶν σταχύων ἐγίνετο εἰς τὸ ἄλωνι ἢ εἰς τὴν αὐλήν; Διὰ ποῖα δημητριακὰ ἐγίνετο (ἢ γίνεται), χρήσις τοῦ κοπάνου (π.χ. φακῆς, ρεβιθῶν κλπ.). Ἐγίνετο εἰς τὸ ἄλωνι ἢ εἰς τὴν αὐλήν. καὶ κοπάνου ἐγίνετο διὰ τῶν ἀλωνιῶν καὶ ρεβιθῶν, τῶν κηκῶν καὶ τῆς φακῆς.

κοπάνος στρογγυλός

ξύλο κοπανιῶν διὰ τὸ κοπάνημα μικρῶν σπόρων δημητριακῶν...

Ἰσχυρὰ καὶ ποῖα προσώπων ἐγίνετο· μόνον ὑπὸ τῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας ἢ καὶ συγγενῶν; Ἄνελάμβανον τὸ ἔργον τοῦτο ἄλλα πρόσωπα ἐπ' ἀμοιβῇ; Πῶς ἐκαλοῦντο τὰ πρόσωπα αὐτά; Πῶς ἐγίνετο τὸ κοπάνισμα τοῦτο διὰ τὰ δημητριακὰ μεγάλων παραγωγῶν; Ἐπὶ τῶν ἀλωνιῶν ἐγίνετο διὰ τῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας καὶ τῶν συγγενῶν. Διὰ τὰ δημητριακὰ τῶν μεγάλων παραγωγῶν ἐντεκτριμῶντα πολλὰ ὁμοῦ συγγενικά πρόσωπα καὶ ἐκοσμιζον.....

21) Ποῦ ἐτοποθετοῦντο (ἐξηπλοῦντο) οἱ στάχυες διὰ τὸ κοπάνισμα. Ἐγίνετο τοῦτο ἀπ' εὐθείας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ ἐπὶ ξύλου; Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σταχύων ἐκοπανίζοντο τὴν ἡμέραν; Τὸ κοπάνισμα ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦ καρποῦ ἢ

και εις την άχυροποίησιν των σταχύων ; (Περιγράψατε λεπτομερώς τόν τρόπον τούτου χωρισμού του καρπού από τους στάχους, παραθέτοντες σχεδιαγραφήματα η φωτογραφίας)

Οι καλάχρες έτοιμαδεσύντο επί ξύλου η επί πλακίων εις κό δαλύνη η λιπίζοντο. 4-5 εφάπεις τών 6 μέραν. Το κοπάνισμα απέβλεπε μόνον εις τω χωρισμόν του καρπού

22) Κατά τὸ άλωνισμα διὰ τῶν ζώων, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τοῦ κοπάνου, ἐτραγουδοῦντο τραγούδια ; Ἐάν ναι, ποῖα ;

Κατά τὸ κοπάνισμα μήπως ἐλέγοντο εἰδικὰ δίστιχα ἢ φράσεις διὰ τὸν συντονισμόν τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἐργασίας ;

ἤσαν περὶ κα γραμμῆν κι ἄρθε το πρωί βρεχμένη
ἤσαν περὶ κεί δια πλάγια εἰς ὄψεις καὶ εἰς χορτάρια

κι ἔρωμα το Μαιη. εριψύλη και τὸν ἄχροντο. βραφύλι
ἔρωμα κι εἰνα χορτάρι. πούβζαντο τὸν ἄλωνισμα

23) Πότε τὸ πρῶτον ἐγίνε χρῆσις ἀλωνιστικῆς μηχανῆς εἰς τὸν τόπον σας. Ποῖος τὴν ἐπρομηθεύθη (πρόσωπον, συνεταιρισμός κλπ.). (Περιγράψατε τὸν τρόπον λειτουργίας αὐτῆς) Σ. 1953

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

β'. Λίχνισμα

1) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισμένοι στάχους, ἐτοιμασμένοι διὰ τὸ λίχνισμα (ἐν Αἰτωλίᾳ : λειῶμα, ἐν Κρήτῃ : μάλαμα). Με ποῖον ἐργαλεῖον σωρεῖται τὸ λειῶμα διὰ τὸ λίχνισμα πῶς λέγεται τοῦτο (εἰς Κρήτην : θρινάκι, εἰς Αἰτωλίαν καὶ Πελοπόννησον : δικριάνι, ἀλλαχοῦ : δικιργιάνι) καὶ ποῖον τὸ σχῆμα αὐτοῦ. Οἱ ἀλωνισμένοι καλάχρες καὶ ἐτοιμασμένοι διὰ τὸ λίχνισμα λέγονται « λειῶμα ». Τὸ « λειῶμα » ἐπιρρῆσαι δὲ τὸ λίχνισμα μετὰ « καρπολόγῃ ». Τοῦτο εἶναι ἐπιρρῆκες. Ξύλον, τὸ ὁποῖον ἀπολλύει εἰς τρίπα ηὲ τεσσαρα δικάλια (προεξοχάς) ὡς ἐν τῷ κατακέρῳ ἐκδιδήματι

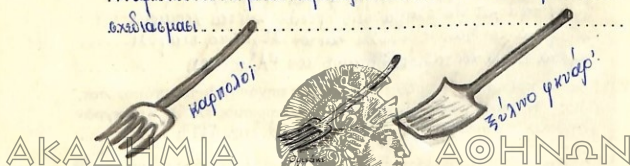

Ὁ σχηματιζόμενος σωρὸς ἔχει σχῆμα στρογγύλον ἢ ἐπίμηκες ; Προτοῦ ἀρχίσῃ τὸ λίχνισμα (ἀνέμισμα) πρὸς ἀποχωρισμὸν τοῦ ἀχύρου

ἀπὸ τὸν καρπὸν, καρφώνεται τι ἐπάνω εἰς τὸν σωρόν ; Μήπως μαχαίρι, τὸ θρινάκι ἢ ἄλλο τι ; Τί λέγεται κατὰ τὴν πράξιν ταύτην καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν γίνεται τὸ ἔθιμον τοῦτο. *Ο. εὐχηματίζομαι.*

ἄωρος ἔχει ἐχθῆρα ἐπίμηκες. καὶ λέγεται «λαμνί» πρὸς ἄωρον. ἔπι. τὰ λιχνίσματα ἐπὶ τοῦ ἄωρου. εὐχηματίζεται. ἄωρος. μετὰ... «καρπολόι» καὶ κατ' ὄψιν. καρφώνεται. εἰς τὸ μέσον. «καιρολόι» ἢ δι' αὐτῶν. τὸ κάμνον τοῦτο διὰ τὰ προφύλασσεται. τὰ γνήματα ἐκ τῶν θιαμνιῶν.

- 2) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον γίνεται τὸ ἀνέμισμα ; (Πῶς λέγεται τοῦτο : φτυάρι, θρινάκι ; Ἰχνογραφήσατε τοῦτο. *Τὸ λιχνίσμα γίνεται μετὰ «καρπολόι» ἢ μετὰ «κικυῖ» ὡς ἐν τοῖς καιροτέροις. ἐκαδιασμαί.*

- 3) Ποῖος λιχνῶ (ἀνεμίζει) ἄνδρας, γυναῖκα· εἰδικὸς λιχνιστὴς ἐπ' ἀμοιβῇ ; *ἀνεμίζουσι. ἐκχρῶνται. ἀνδρες. καὶ γυναῖκες.*

- 4) Πῶς λέγονται τὰ χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχῶν, τὰ ὁποῖα μετὰ τὸ λιχνίσμα παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ (εἰς τινὰς τόπους καλοῦνται : κόντυλοι, κόμπια). Πῶς ἀποχωρίζεται ὁ καρπὸς ἀπὸ τοὺς κόντυλους ἢ τὰ κόμπια ; Ποῦ συνηθίζεται νὰ γίνεται δευτέρον ἀλώνισμα διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζώων, ὥστε νὰ ἀποφλοιωθῇ ὁ σίτος κλπ ; *τὰ χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχῶν, τὰ ὁποῖα παραμένουν μετὰ τὸ λιχνίσμα μετὰ τοῦ καρποῦ λέγονται «ψόνες»... Ὁ καρπὸς ἀποχωρίζεται ἀπὸ τῆς «φάνης» μετὰ καπνίσμα. Δὲν γίνεται δευτέρον ἀλώνισμα.*

- 5) Πῶς γίνεται ἡ ζευῆσις τῶν ζώων διὰ τὸ δευτέρον, ὡς ἀνωτέρω, ἀλώνισμα ; Ποῦ ἀπαντᾷται τὸ ἀλώνισμα τοῦτο· πῶς λέγεται ; (Ἐν

Κρήτη: ξεβαβούλισμα καὶ καρπολώνεμα)· διὰ ποῖα δημητριακὰ συν-
 θίζεται τοῦτο

Διὰ μίγεται δριμόνι... εὐφρόνισμα...

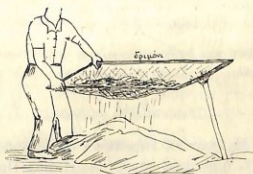
6) Ἄφου διὰ τοῦ λιχίσματος (ἀνεμίσματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα,
 πῶς γίνεται ἡ διαλογή τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμείναντα
 χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων (τοὺς κοντύλους, κόμπια κ.ἄ.) ;

Οἱ κ. ψάνεσσι κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀνεμίσματος. ἀπομακρύνονται τοῦ
 καρποῦ ὑπὸ γυναικός. Ἄπει κραιτὴ. εὐεπὴ κῆρα. εὐδικόν. εὐφρόνισμα. ἔκ
 πικροφύλλου χόρτου, τὸ ὁποῖον καλύπτεται κ. φουκαλίαισι. καὶ μετ' αὐτὸ +

Γίνεται τοῦτο κατὰ τὸ ἀνέμισμα, ἀπομακρυνομένων τῶν ξένων αὐτῶν
 ὑλῶν ὑπὸ γυναικός διὰ σαρώθρου, ἢ δι' ἄλλων μέσων, ὡς π.χ. κοσκί-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΑΝ

δριμόνι.

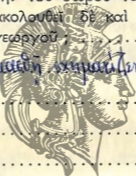
νων μετ' ὅπας διαφόρων μεγεθῶν· π.χ. μετ' τὸ κόσκινον τὸ καλούμενον
 κατὰ τόπους: βολίστρη, δριμόνι, δορμόνι, δριμόνι, ρεμόνι κλπ.

(Περιγράψατε λεπτομερῶς τοὺς ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ καὶ σήμερον) τρόπους χωρισμοῦ τῶν κόκκων τῶν δημητριακῶν ἀπὸ τὰ ἀχυρα καὶ τὰς ἄλλας ὕλας. Ἰχνογραφήσατε δὲ ἢ παραθέσατε φωτογραφίας τῶν ἐν χρήσει ἐργαλείων καὶ σκευῶν) . *Διὰ τοῦ κ. καλιέματος δὲν εἶναι ἐπινατὴ ἢ ὀλοκληρωτικὴ ἀπαμεικρυνεῖς τῶν κ. ψαυῶν διὰ τοῦτο ἐπικολοῦν τὸ κ. δερμόνισμα. Τὸ κ. δερμόνισμα εἶναι κόκκων μὲ μεγάλας ὀπὰς ἑνὸς αὐτοῦ τοποθετεῖται ὁ καρπός. εἰς τὸ ἐν. ἄκρον τοῦ κ. δερμόνισμα ἐπιμένεται κεντρικῶς καὶ ἀπὸ τοῦ ἄλλοῦ κρον βασιζέται ἐπὶ ἀτόμῳ, μετακινεῖται ἔμπροσ. πῖου. Ὁ καρπός. ἐξέρχεται ἐκ τῶν ὀπῶν καὶ παραμένει ἑνὸς αὐτοῦ αἰ ξένου ὕλου.*

- 7) Ὅταν ἐτοιμασθῇ, ὡς ἀνωτέρω, ὁ καρπός σχηματίζεται εἰς σωρόν; Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται; Χαράσσεται ἐπὶ τοῦ σωροῦ σταυρός; Πῶς χαράσσεται καὶ ποῖα ἡ μορφή του. Μήπως ἐμπηγνύεται κατόπιν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ τὸ ἐργαλεῖον τοῦ λιχνίσματος (θρινάκι, φτυάρι), ἐπακολουθεῖ δὲ καὶ προσκύνησις καὶ ἀσπασμὸς τοῦ σωροῦ ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ.....

Ὅταν ὁ καρπός ἐταμειώθῃ σχηματίζεται εἰς σωρόν. ἐπρεγγλῶν. με τακτικῶς >>

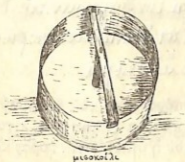
ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

- 8) Ἄ λ λ α ἔ θ ι μ α προτοῦ νὰ μεταφερθῇ ὁ καρπός (σίτος, κριθὴ κλπ.) εἰς τὴν ἀποθήκην.

γ'.1) Ποῖα ὀφειλαὶ πρὸς τρίτους ἔπρεπε νὰ καταβληθοῦν εἰς εἶδος ἀμέσως εἰς τὸ ἄλωνι π.χ. ἡ δεκάτη, κοινῶς δεκάτισμα. Ποῖα ἦτο ἡ συνήθεια. Ἦρχετο ὁ δεκατιστὴς εἰς τὸ ἄλωνι; Μὲ ποῖον μέτρον (δοχεῖον) ἐγένετο ἡ μέτρησις τοῦ σίτου, τῆς κριθῆς κλπ., διὰ τὴν εἴπραξιν ὑπὸ τοῦ δεκατιστοῦ τοῦ «δεκάτου». (Σημειώσατε τὸ ὄνομα τοῦ μετρητοῦ, τὴν

χωρητικότητα του εις όκάδας, εις κοιλιά κλπ., παραθέσατε δέ και ίχνο-
γράφημα αυτού· βλ. κατωτέρω σχετικές εικόνας). Δ.ν. ἤρχεα. δεκατικῆς
ἐπὶ τὸ ἄλωνα. Αἰ. μόνου ὀφείλει πρὸς κριτοῦς. ἦσαν οὐ ἐξῆς...
1) τὸ παπαδιάτικο. 2) τὸ ἀγροφυλακιάτικο. 3) τὸ γυφτιάτικο. 4) τὸ
ἀλωνιάτικο. Ὅλοι αὐταὶ κατεβάλλοντο εἰς. εἶδος,

2) Ποία ἄλλα βάρη κατεβάλλοντο εἰς εἶδος εἰς τὸ ἄλωνα ;

- α) τὸ παπαδιάτικο,
- β) τὸ ἀγροφυλακιάτικο,
- γ) τὸ γυφτιάτικο,
- δ) τὸ ἀλωνιάτικο κλπ.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Σημειώσατε τὰ ἐν χρῆσει παλαιότερον μέτρα τῶν δημοτριακῶν (ὄνομα,
χωρητικότης, σχῆμα, καὶ παραθέσατε ίχνογραφήματα ἢ φωτο-
γραφίας αὐτῶν) Παλαιότερα μέτρα τῶν δημοτριακῶν. ἦσαν καὶ
ἐξῆς: 1) τὸ κκουβέλι κτ. Τοῦτο ἦτο ξύλινος. κυλινδρικός. καθὸς
χωρητικότητος. 13. ὀκάδιον. κατασκευάζετο ἀπὸ κλίβους. καρμῆς. δένδρων.
2) τὸ κκουβίριον κτ. Τοῦτο ἦτο τετρακέντηροδοχίον. ἐπιπέδου. ὀρθογωνίου παρα-
λληλοπipedου. χωρητικότητος. 14 ὀκάδιον εἶταν. Δύο κκουβίρια ἀπεκάλουν
ἑνα κκουβέλι κτ.

3) Ποῦ ἀπεθηκεύετο κατόπιν ἢ παραγωγή (ὁ καρπός) ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ
ἐντὸς τῆς οἰκίας (εἰς ποῖα δοχεῖα) ἢ εἰς ἀγρούς ἐντὸς εἰδικῶν λάκ-
κων ; (Σημειώσατε λεπτομερῶς εἰς ἐκάστην περίπτωσιν τὰς σχετι-
κὰς συνηθείας) Ἡ παραγωγή ἀπεθηκεύετο εἰς τὸ κκουβίριον...
Τοῦτο ἦτο ξύλινον διαμέρισμα μετ' ἀνάλογα χωρίσματα διὰ τῶν εἰτων,
κρηθῶν, θρίμμων... εὐρίσκειτο εἰς τὸ ὑπόγειον τῆς οἰκίας

4) Τὸ ἄχυρον ποῦ ἀπεθηκεύετο. Εἰς ἀποθήκην (ἄχυρῶνα) ἐντὸς τοῦ
χωρίου ἢ εἰς τὸν ἀγρὸν καὶ παρὰ τὸ ἄλωνα. Πῶς ἐγένετο ἢ ἀποθή-

κευσις εἰς τὴν ὑπαιθρον ; ..Τὸ ἀκυρον ἀπεθνήκετο εἰς τὸν
ἀκρυῶνα ἐκπὸ τοῦ κωφίου καὶ παρὰ τὰ ἀλώνια.....

- 5) Πῶς ἐγένετο (ἢ γίνεται) ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ
θερισμοῦ ἀπὸ τοὺς καλυτέρους στάχους ἢ μετὰ τὸ ἀλώνισμα ; ...

Ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου ἐγένετο κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ θερι-
σμοῦ ἀπὸ τοὺς καλυτέρους στάχους. Ὅσοι ἠλυνίζοντο χωριστά...
Σήμερον ἡ διαλογὴ γίνεται μετὰ τὸ ἀλώνισμα.....

- 6) Μήπως ὅπου γίνεται ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου πρὸ τοῦ θερισμοῦ κατα-
σκευάζεται τότε ἢ μετὰ τὸν θερισμὸν πλέγμα (πλεκτὴ) ἐκ σταχῶων,
τὸ ὅποιον ἀναρτᾶται εἰς τὸ εἰκονοστάσιον ἢ ὀπισθεν τῆς θύρας κλπ ; ..

Δὲν λαμβάνει χώραν τοιοῦτον κτ.....

Πῶς λέγεται ἡ πλεκτὴ αὕτη ; Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς ποῦ φυλάσσεται.
πρὸς ποῖον ὄκαπὸν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; ..

Δ'. ΕΤΗΣΙΑΙ ΠΥΡΑΙ

- α'. 1) Κατὰ ποίας ἡμέρας τοῦ ἔτους λαμβάνει χώραν κατ' ἔθιμον εἰς τὸν
τόπον σας ἀναμμα φωτιάς εἰς τὸ ὑπαιθρον. (Π.χ. παραμονὴ Χριστου-
γέννων, ἑσπέρας 23 Ἰουνίου (Κληδόνου), Ἀποκριές, πρώτη Μαρ-
τίου, Πάσχα (κάψιμο τοῦ Ἰούδα), ἑσπέρας τῆς 31 Αὐγούστου κλπ.)

Εἰς τὸν τόπον μας δὲν λαμβάνει χώραν οὔτε ἐλάμβανεν
οὔτε χώραν ἀναμμα φωτιάς εἰς τὸ ὑπαιθρον.....

Εἰς ποίας ἡμέρας, ποίαν ὥραν καὶ εἰς ποῖον μέρος ; ..

2) Πώς λέγεται ή φωτιά αυτή ; (π.χ. φανός, άφανός κλπ.).....

β'. 1) Ποιοι ανάπτουν την πυράν· παιδιά, ήλικιωμένοι, ποιος άλλος ; ...

2) Ποιος ή ποιοι συλλέγουν τά ξύλα, θάμνους κλπ. διά την πυράν.
Τά κλέπτουν ; "Αν ναί, άπό ποιον μέρος ;

3) Πώς γίνεται ή συγκέντρωσις των. (Περιγράψατε λεπτομερώς)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

γ'. Ποια αί συνήθειαι εις κάθε τόπον διά κάθε πυράν ;

1) Προσευχαί, διάφοροι έπικλήσεις, ξόρκια, άσματα, κρότοι, θόρυβος.
Καταγράψατε τά σχετικά κείμενα

2) Πηδήματα, χοροί γύρω άπό την πυράν. (Περιγραφή λεπτομερής)

3) Τί καίονται εἰς τὰς πυρὰς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λουλουδιῶν τοῦ Μάρτη, τοῦ στεφάνου τῆς Πρωτομαγιάς κλπ.)

.....
.....
.....
.....

4) Καίονται (ἢ ἐκαίοντο) ὁμοιώματα· π.χ. κατὰ τὸ Πάσχα ὁμοίωμα τοῦ Ἰούδα· (περιγράψατε λεπτομερῶς)

.....
.....
.....

5) Παραθέσατε λεπτομερῆ περιγραφὴν τοῦ ἐθίμου εἰς τὸν τόπον σας

.....
.....
.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΚΑΤ'ΕΡΜ. ΘΕΣΣ. III, 12/1970

Λαογραφική Έργασία
τοῦ διδασκάλου
Πέτρου Κ. Δουβλέκα.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

α. 1, ερωτ. 1

ὁ χωρίον Ἄγιος Ἀγάνιος παλαιότερον ἐκαλεῖτο «Κοσειλίτζ». Ὅλη ἡ ἔκτασις γεωργικῆ καὶ κτηνοτροφικῆ ἦτο «κεϊφλίκι» Τούρκου εἰνός, ὃ ὅποιος τὸ κατέχεν καὶ μετὰ τὴν προάρθρωσιν τῆς Θεσσαλίας τὸ ἔτος 1881. Περὶ τὸ 1900 ἠγορεύθη ἀπὸ τῶν ἡδικοῦ Κυριώζη κατοίκου Φαραλάου, ὅτινες ἐξεμαλλήθησαν τὸ κτήμα δολοκλήρον μέχρι τὸ 1924.) Σελ. 1, ερωτ. Αα2

(εἰς τὸ «κεϊφλίκι» τοῦτο ἠργάζοντο δολοκλήροι οἰκογένειαι τῶν γετονικῶν χωρίων Σκοπιᾶς καὶ Μαννασιᾶς. Αἱ οἰκογένειαι αὗται διέμνον ἐν καλύβας ἐὰς ὅποιαις κατεκκείαζον οἱ ἴδιοι ἐντὸς τοῦ κτήματος.) (τὰ ἄλλα ταῦτα ἐκαλοῦντο «κολήροι» καὶ ἠμῶντο παρὰ τοῦ «ἀγέτω» εἰς εἶδος «λάβρανον τὸ εἶδος τῆς παραγαῆς».) ἦσαν πτωχοὶ καὶ κατωτέρως κοινωνικῆς τάξεως.)

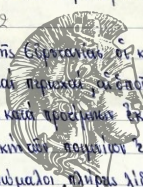
(ἠεκολοῦντο καὶ μὲ τὴν γεωργίαν καὶ μὲ τὴν κτηνοτροφίαν.)

Τὸ ἔτος 1924 τὸ κτήμα ἐπωλήθη εἰς 20 οἰκογενείας ἐκ Καρθαεσῶν Ἑβρετανίας καταγομένας, αἱ ὅποιαι καὶ ἐγκαταστάθησαν εἰς τὸ χωρίον καὶ μετονομασθῆν τοῦτο Ἄγιος Ἀγάνιος. Αἱ τῶν πώλητων τοῦ κτήματος οἱ ἐντὸς αὐτοῦ εὐρεκόμενοι μέχρι τότε «κολήροι» ἔφυγον καὶ εἰς Ἑπαιρήθιον.) Σελ. 1, ερωτ. Αα2

(εἰς τὸ ἔθρονον χωρίον Καρθαεσῶν τῆς Ἑβρετανίας οἱ κάτοικοι ἠεκολοῦντο μὲ τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν.) Αἱ ἀγροικαὶ περιοχαὶ, αἱ ὅποιαι προωρίζοντο διὰ τὴν ὀρορᾶν ἦσαν ἀε κτήματα περὶ τὸ χωρίον καὶ κατὰ προσημῶν ἐκείνην, αἱ ὅποιαι ἦσαν τελείως ἀκάλυκτοι ἀπὸ βάρους. Διὰ τὴν βοσκὴν τῶν ποιμνίων ἐπροσημῶντο ἐκεῖνη, εἰς ἐὰς ὅποιαις ὄπῃρον ὄφρανοι, ἦσαν θρενναὶ καὶ ἀνωμαλοὶ, πληρῆς λίθων, ἔτι δὲ ἀπομακρυνόμεναι ἐκ τοῦ χωρίου καὶ εὐρεκόμεναι περὶ τῶν ποιμνιοστασίων.) Σελ. 1, ερωτ. Αα1[α]

Δεὶ ὄπῃρον χωριεταὶ περιοχαὶ διὰ τὴν ὀρορᾶν καὶ χωρικαὶ διὰ τὴν βοσκὴν, ἀλλὰ ἐνηθάσσοντο κατὰ ἐριεσίαν. Τοῦτο εὐκταπεν καὶ εἰς τὸ χωρίον Ἄγιος Ἀγάνιος μέχρι τὸ 1950.)

(εἰς τὸ ἔθρονον ὁ πατήρ διεκέρει τὴν περιουσίαν του εὐχκητρωμένῃν καὶ μετὰ τὸν γάμον τῶν τέκνων του. Ὅταν ὁ μῶνος ἀνεψῖοντο διαφοραὶ καὶ διαφωνίαι μετὰ τὸν πατέρα καὶ τέκνων, μετὰ τὸν γάμον ἐκείνου τέκνου παρέδιδεν ὁ πατήρ τὸ ἀναλογῶν μερίδιον καὶ ἀπεχωρίζετο εὐὸ πατέρα καὶ ἀπεκείν ἴδιαν οἰκογένειαν. Τοῦτο ἐξακολοῦει νὰ ἰσχύη καὶ ἐήμερον εἰς τὴν ἀρρηκτικῶς συμβιωθεῖσαν οἰκογένειαν μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατέρα, τὰ τέκνα ἐξέλεγον μικρὰ ἐμείλιον διὰ τὴν μητέρα καὶ τὴν ἐπόλειστον περιουσίαν διεκίμετο ἐξ ἑαυτοῦ.) Οἱ κάτοικοι ἠεκολοῦντο εὐχρητόως καὶ μὲ τὴν γεωργίαν καὶ μὲ τὴν κτηνοτροφίαν διὰ τὴν βίδνασκον νὰ ζήσων διὰ μόνου τῆς γεωργίας ἢ τῆς κτηνοτροφίας, λόγῳ τοῦ περιωρισμένου ἀριθμοῦ τῶν κτημάτων ἢ τῆς ζῳῶν.) Σελ. 2, ερωτ. Αβ1

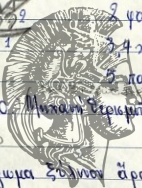
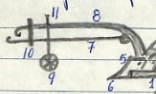

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΔΟΗΝΩΝ

Οι νείσι του τόπου δέν απεμακρύνοντο δι' ανήρεν ζργασίας, διότι υπήρχε κιαυτι εις τόν χωρίον. Κρίως ζήνοντο ποιμένες εις μεγάλω κτιστοφόρω. Αι νείσι επίσης δέν απεμακρύνοντο διότι ελαπυκολύοντο εις κτιστοφορικάς η οικιακάς ζργασίας.) *Σεα. 2, ερωτ. Αχ 6α*
 Παλιώτερον τή χωράγια ζλιπαίνοντο μέ ζωϊκήν κόπρον, βουών η αμφοροβάτων. Ζήλων ζλιπαίνοντο μέ φυτικήν κόπρον εηλαδί μέ καύειν καλαμαϊώ μετά τόν θειρισμόν.
 Άλλωρά λίπανωκ δέν ζήνοντο.) *Σεα. 3, ερωτ. ΑΔ1*

Η χρήση τών κημικών λιπαιμάτων εις τόν τόπον ζχένετο τό ζτος 1953.) *Σεα. 3, ερωτ ΑΔ2*
 (Τό ειδηρόν άροτρον ζχρησιμοποϊήθη τό ζτος 1918.) (Εις τόν τόπον μας θρηνημοποιετο τό μενέζτερον ειδηρόν άροτρον δι' όλα τά εδάφη. Το ειδηρόν άροτρον επρομηθενόκε εκ Φαρασίλων η εκ Αρκεκού.) *Σεα. 3, ερωτ. ΑΕ1ατ*

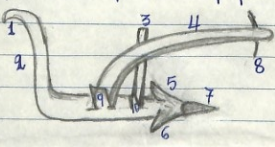
Παραθένται κατωτέρω έν χρήσει ειδηρόν άροτρον (άλετρι).

- 1 ξαρίνη
- 2 ξαρό
- 3, 4 χωράλατες
- 5 παπίτσι
- 6 νεί 10 σαυρό
- 7 ζωϊέκα 11 εζώλος
- 8 σαβάρη
- 9 ρόδα *Σεα. 3, ερωτ ΑΕ4Π*

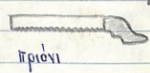
Τό ερωτέρ ζχρησιμοποϊήθη τό ζτος 1950. Μπακάν ζχρημώ τό ζτος 1956. Μπακάν ζλιπαίνωκ τό ζτος 1956.) *Σεα. 4, ερωτ. ΑΕ5*

Πρό τού 1918 ζχρησιμοποιετο διά τό ζργημα ζόλινον άροτρον.) *Σεα. 4, ερωτ. Αστ 1*
 Παραθένται κατωτέρω ζόλινον άροτρον καλόνταμαχοζργια τών μερών αυτού.

- 1 χωράλατα
- 2 Κοντοξίρι
- 3 επαθή
- 4 σαβάρη
- 5, 6 παβάκα *Σεα. 4, ερωτ. Αστ 3*
- 7 νεί
- 8 κλωδί
- 9, 10 εφίντε

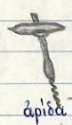
Τό νεί τού ζόλινον άροτρον ζτα εις ίδίωκ μερφή διά τών άροτριων όλων τών εδών τών χωραφιών. Το νείον ζχρησιμοποιετο καλιδιά τά χωματερά καλιδιά τά περσίθη *Σεα. 5, ερωτ Αστ 4*
 (Τό σήμα εις επαθής ζτο ζπίρμηκε) καί ζτο ατήν καυαικταυμένη εκ ειδηρόν.) *Σεα. 5, ερωτ Αστ 6*
 Τα ζργαζια τά όποια ζχρησιμοποϊούντο διά τών κατασκευών η επιδιόρθωσιν τού άροτροσ ήκου, τό οικιαρόν, τό ηρίον, η άριδα, τό θρνάρι, τό ζλογάρι καί τό ζεμπάρι. ης ελκόνζοται τάντα κατωξίρω.) *Σεα. 5, ερωτ Αστ 7*

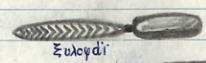
πριόνι

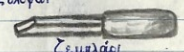
σκαπάρτι

ἀρίδα

ξυλοφάτι

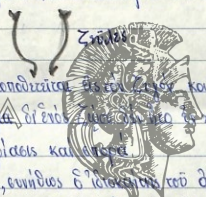

ζεμπλάρι

Πρό τοῦ 1920 χρησιμοποιούτο βόες διὰ τὸ ἄροτρον. Ἀργότερον χρησιμοποιούτο ἵπποι καὶ ἡμίονοι. Σήμερον τὸ ἔργον γίνεται μὲ τρακτέρ. (Διὰ τὸ ὄργανον χρησιμοποιούτο δύο ζῶα) Διὰ τὸ ζευγάρημα μὲ δύο ζῶα ἦτο ἀναγκαῖος ὁ «Ζῦγός». ^{Σελ. 6, ἐρωτ. Αστ. Β [8]} ^{Σελ. 6, ἐρωτ. Αστ. Β [9]}

Ἡ μορφή τῶν ζυλῶν τοῦ «Ζῦγός» ἦτο ἡ κατωτέρω σχεδιαζομένη. ^{Σελ. 6, ἐρωτ. Αστ. Β [5]}

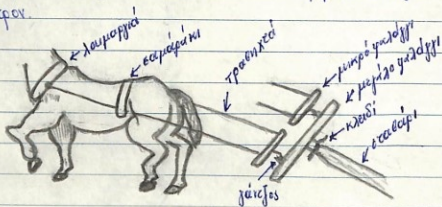
^{Σελ. 6, ἐρωτ. Αστ. Β [1]}
 Ὁ κρικὸς ἔκ εἰδήσαν, ὁ ὁποῖος τοποθετεῖται εἰς τὴν ἄκρην καὶ προδίδεται τὸ ἄροτρον κατὰ **ΑΚΑΛΗΜΙΑ** τὸ ὄργανον δι' ἐνὸς ζῶου ἢ καὶ ἑκράνη **ΔΟΘΗΝΩΝ** ^{ἄροτρίσσις καὶ ἄροτρον}

^{Σελ. 7, ἐρωτ. Αστ. Β [2]}
 Παλαιότερον ἔργοντο ἄροτρα, ἐνὶ οἷσις ὁ ἰσοπέδιος τοῦ ἀγροῦ. Ὅταν ὁ μῶς ὑπῆρχε καὶ ἐπιπέτως ἔρχοντο καὶ αὐτοί. Ὁ χωρὸς διὰ τὰ ζῶα ἵππους ἢ ἡμίονους εἰς τὸ ξυλῶν ἄροτρον, ἐποθετεῖται κατ' ἀρχάς εἰς τὰς κεφαλὰς τῶν ζῶων τὸς «κεφαλαριέες».

Ἡ κεφαλαρία ἦτο ἡδὸς «καπκεριῶν», ἔφην δὲ δεξιά καὶ ἀριστερά τῶν ὀφθαλμῶν τῶν ζῶων μεγάλας ὀφθαλμίας προεξοχάς, διὰ νὰ προέκη τὸ ζῶον κατ' ἐυθείαν ἔμπρός. Εἰς τὸν λαμῶν ἐποθετεῖται τὴν «λαμαρχίαν». Εἰς τὸ μέσον ταύτης καὶ ἀπὸ τὰ δύο μέρη ὑπῆρχον κρικαί. Εἰς τὸ μέσον ταύτης καὶ ἀπὸ τὰ δύο ὑπῆρχον κρικαί. Εἰς τὸ μέσον τῆς ράχως ἐποθετεῖται τὸ «εσμαράκι», τὸ ὁποῖον ἔφην καὶ αὐτὸ κρικαί. Διὰ μέσου τῶν κρικῶν τῆς «λαμαρχίας» καὶ τοῦ «εσμαριῶν» διήρχοντο τὰ τραβηκτικά. Τὰ τραβηκτικά μὲ τὸ ἄλλο ἄκρον ἐδέσθητο εἰς τὰ «φαλάγγια». Τὰ «φαλάγγια» μὲ κρικαίς ἐξήρανον ἀπὸ τὸ μεγάλο «φαλάγγιον». Τὸ μεγάλο «φαλάγγιον» ἔφην εἰς τὰ μέση κρικῶν ἀπὸ τῶν ὁπεῖν ἐδέσθητο τὸ κλάδιον τοῦ ἄροτρον.

Ὅταν ἔσθρευτο τὸ ξυλῶν ἄροτρον.

Παρατίθεται κατωτέρω σχέδιον αὐτοῦ στυλίου, ἐν ᾧ ποιεῖται γέφυρτόν ἄλοχον διὰ τὰ προέδρη
ἐν αὐτῷ τὸ ἄροτρον.

Ἡ ζεύξις τῶν βοῶν εἰς τὸ ξύλιον ἄροτρον γίνεται ὡς ἑξῆς: Σποδεύεται ὁ «ζῆχος» εἰς
τὴν λαμφοὶ τῶν ζώων καὶ δένονται οἱ «ξύλλες» μὲ τὰ «ζυλόδεκονα». Κατόπιν δένεται τὸ
ἄροτρον εἰς ἕνα κρῖνον τῶ ζῶν διαμαζόμενον «δεκάληρον». Εἰς τὰ κέρατα τὰ ἑξωτερικά
καὶ τῶν ζώων δένεται ἐκαστὸν διὰ τῶν ὀδύμων. (Σελ. 7, ερωτ. Α γ 81)

Κατὰ τὴν ἴδιον ἐφόσον γίνεται τὸ ζεύξιμον καὶ εἰς τὸ εὐκροῦν ἄροτρον. (Σελ. 7, ερωτ. Α γ 82)

Ὅταν καὶ ζευγμένα ζῶα εἶναι βόες, ὁ γεωργὸς καταδέχεται τὰ εὐλόχρα ζῶα κατὰ τὸ
ἄροτρον μὲ σκοπὴν τοῦ ὀπίσθου τὰ ἄκρα ἑκαστοῦ ζῶου εἰς τὰ ἑξωτερικά κέρατα τῶν ζώων
καὶ ἐπὶ τῶν «χειρολάβων» τοῦ ἄροτρον.

Ὅταν καὶ ζευγμένα ζῶα εἶναι ἄλοχα ἢ ἰμφοῦν, ὁ γεωργὸς καταδέχεται τὰ ζῶα μὲ
καλιάρια σποδευμένα εἰς τὰ κόματα τῶν ζώων καὶ τὰ ἄλλα ἄκρα τούτων καὶ
προέδρη εἰς τὰς «χειρολάβας» τοῦ ἄροτρον. (Σελ. 7, ερωτ. Α γ 83)

Τὸ χωράφι ἀρριθάνετο παλαιότερον καὶ νῦν μὲν ἀκόμη περιμετρεῖται ὡς εἰς τὸ
κατωτέρω ἐκείνην σχῆμα. (Σελ. 8, ερωτ. Α γ 84)

Ἡ ἑπορὰ κατὰ τὸ ἄροτρον ἐγίνετο κατὰ «επορίεσσ». (Σελ. 8, Α γ 85107)

Ἡ λιπίς «επορία» ἐχωρίζετο μὲ ἀύλακιον. (Σελ. 8, Α γ 85108)

Ἐἰς τὰ ὄρη καὶ πετρώδη ὄδαμν παλαιότερον ἐγίνετο ἡ ἑπορὰ τῶν ὀδύμων διημετριτικῶν
μὲ τὴν καμμένη ἢ τὴν οκαπάνην. (Σελ. 8, Α γ 86)

Παλαιότερον καὶ νῦν μὲν ἀκόμη διαφύκον πολλοὶ ἐπέσει ἄροτρίδεως. (Σελ. 8, ερωτ. Α γ 8701)

Τὰ φθινοπωρινά θρῦματα ζήντο βαθιά ἐπιλαθὴ θρῦντο καθεύως. Καί τούτο διότι λόγῳ τῶν πολλῶν βροχιῶν τὰ χύματα ἦσαν μαλακά καὶ τὸ ὕψος ἀπορροῦν βαθιά εἰς τὸ χῶμα.

Τὰ ἀνοιξιάτικα χωράφια θρῦντο πλατῶς.) Σελ. 9, ερωτ. Α γ 87 (1)

Διὰ τὴν ἐπορὰ τῶν δημοτικῶν ζήντο τρία θρῦματα. Τὸ πρῶτον θρῦμα ζήντο κατὰ τὸν μῆνα Μάϊου καὶ ἐλέγετο «χῦριμα».

Τὸ δεύτερον θρῦμα ζήντο κατὰ μῆνα Ἀπριλίου. Τοῦτο ἐζήντο καταρυσά ὡς πρὸς τὸ πρῶτον θρῦμα καὶ τούτο διὰ τὴν «κόβεται» τὸ χωράφι καὶ να μὴν παρακύρονται μεγάλοι βῆλοι χύματος (μπόλιες). Τὸ δεύτερον τοῦτο θρῦμα ἐκαλεῖτο «καρτίωμα».

Τὸ τρίτον θρῦμα ἐκαλεῖτο «επορὰ» καὶ ζήντο κατὰ μῆνα Νοεμβρίου.) Σελ. 9, ερωτ. Α γ 1

Διὰ τὸ φθίεσμα τῶν κηπουρικῶν ἐπροτιμῶντο ἐδάφι παχέα καὶ καλῶς λιπαρμένα διὰ ζωϊκῆς κόπρου. Ταῦτα ἦσαν τὰ κήματα πλησίον τῶν πηγῶν καὶ τῶν ποταμῶν. Διὰ τὸ φθίεσμα τῶν κηπουρικῶν ζήντο δύο θρῦματα. Τὸ πρῶτον θρῦμα ἐλαμβάνον χύρον κατὰ τὸν μῆνα Μαρτίου καὶ τὸ δεύτερον θρῦμα παρῆντο καταρυσά κατὰ μῆνα Ἀπριλίου.) Σελ. 9, ερωτ. Α γ 2

Τὰ χωράφια ἔφρασε παλαιότερον ἐν ἀφῆν ἀνατολῆν ἐπιλαθὴ ἐφρασαντο, ἐφῆν ἐτος καὶ μετὰ τὴν ἐπορὰν μετὰ τὴν ἄλλα δημοτικῶν.

Σήμερον ὅμως τὰ χωράφια ἐν ἀφῆντο ἐφρασαντο, ἀλλὰ ἐφρῶντο κατ' ἔτος καὶ τούτο διότι εἶναι χόνιμα καὶ ἐκκρίματα λόγῳ τῆς χρησιμοποίησεως κημικῶν λιπασμάτων.) Σελ. 9, ερωτ. Α γ 3

Παλαιότερον διὰ τὴν καλλιέργειαν τοῦ εἴτου ζήντο τρία θρῦματα (Μάϊου, Ἀπριλίου, Νοεμβρίου).

Διὰ τὴν κρήνην ἔπιου τρία θρῦματα καὶ κατὰ τὴν αὐτὴν ἐποχὴν μετὰ τὸ εἶτος.

Διὰ τὸν ἀραβόειτον ζήντο τρία (ἀρχὰς Μαρτίου, ἀρχὰς Ἀπριλίου καὶ ἀρχὰς Μάϊου).

Διὰ τὰ ψαχθοῦ (ρεβίδια, φακὴ) ζήντο ἔπιου τρία θρῦματα κατὰ τοὺς τρεῖς μῆνας τῆς ἀνοιξίως.

Διὰ τὴν βρώμη ζήντο ἐν θρῦμα καὶ ἐπαιὶς ἐνίο. Τοῦτο διότι ἡ βρώμη εἶναι τὸ ἐκτερέρον ἐξ ὅλων τῶν δημοτικῶν καὶ τὸ ἀνθεκτικώτερον.

Διὰ τὴν εἰκαμὴν ἔπιου ἐν μόνον θρῦμα ζήντο.

Διὰ τὰ βίκου ζήντο ἐν θρῦμα καὶ ἀμέως ἐπορὰ κατὰ μῆνα Νοεμβρίου.)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

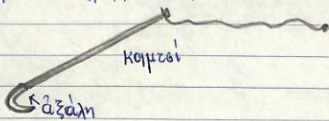
Έργαλια και εκτή χρησιμοποιούμενα κατά την εποράν.

Απαραίτητον εκτῆς χρησιμοποιούμενον κατὰ τὴν εποράν ἦτο τὸ «διεάκι».

Τὸ διεάκι ἦτο εἶκος μὲ δύο διαμερίσματα δηλαδή διπλοῦς εἶκος ἐπὶ τοῦ ὁποῖου ἐποδοῦντο ὁ σπῆρος καὶ ἔξ αὐτοῦ διεκορηζέτο ἐπὶ τοῦ ἔδαφους. (Σελ. 9, ερωτ. Α' 8581)

Τὰ μέρη τοῦ ἀριστεροῦ (π.χ. φερά, ὄνι) κατὰ τὴν ἀραρυσίαν ἠκαθαρίζετο παλαιότερον καὶ εἴμερον ἀκόμη ἀπὸ τῶν ριζιῶν, τὸ χῆμα καὶ τὰ χόρτα μὲ ἑλληνοειδῆ εἰδηρὰν ράβδον ἢ ὅμοια λέγεται «ἀξάλη». Ἄτη ἦτο ἐποδομένη ἐς τὸ ἐν ἄκρον τοῦ «καμειοῦ».

Παραδίτω κατωτέρω ἐκδιάγραμμα «καμειοῦ» καὶ «ἀξάλης». (Σελ. 9-10, ερωτ. Α' 8581)

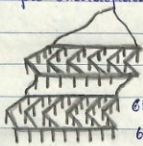
Παλαιότερον μετὰ τὸ ὄργημα ἐγένετο ἰσοπέδωσις τῶν χωραφῶν μὲ τὴν «ξυλῆνα εὐάρνα».

Ἄτη ἀπελεῖτο ἀπὸ 3-4 πασσάλων περιπελεγμένους μὲ κλάδους ἰτέας ἢ πλατάνου.

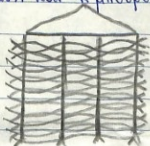
Ἐξ αὐτῆς ἐποδοῦντο βαρὴ λίθον διὰ τὰ ἐπὶ τῆς ἀκροῦς ἀκκαθάρτα ἐγένετο μὲ ἄλγειν ἀπὸ τῶν ἐπὶ τῆς ἀκροῦς καὶ ἐξ ἑνός.

Σήμερον χρησιμοποιεῖται ἡ «μπουρούνα». Ἄτη ἦναι σιτιέρηνα εὐάρνα διὰ τὴν ἰσοπέδωσιν τῶν χωραφῶν. Ἄτη ἐπισης εἰς τὸ κάτω μέρος φέρει εἰδηρὰν προεσοχάς.

Παραδίτω κατωτέρω ἐκδιάγραμμα «ξυλῆνας εὐάρνας» καὶ «μπουρούνας». (Σελ. 10, ερωτ. Α' 8582)

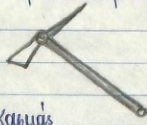

εἰδηρῆνα εὐάρνα ἢ μπουρούνα.

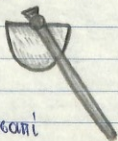

ξυλῆνα εὐάρνα

Διὰ τὸ ἐκάψιμον τοῦ κήπου ἢ τοῦ ἀγροῦ ἢ τὸ σκαλίωμα χρησιμοποιοῦσαν παλαιότερον καὶ εἴμερον ἀκόμη τὸν καμῆν, τὸ εσαπί καὶ τὴν σκαλίδα ὡς εἰκονίζονται ταῦτα κατωτέρω.

καμῆς

εσαπί

σκαλίδα

σκαλίδα

Τὸν Ζηρολάτῃν ἐβοηθοῦσαν εἰς τὸ ὄργωμα τὰ τίκτα καὶ ἡ εὐζυχος, τὰ ὅποια εὐτεκέτεροναν ἀποκοπέσας θάτους ἢ θάρμους, τοὺς ὁποίους καὶ ἔκαμαν. (Σα. 11, ερωτ. ΑΨγ6)

(Διὰ τὴν ἐπαρὰν ἐπιρῶν ἐκαλλιερχόντο τὰ χωματιὰ χωράφια. Τὰ ρεθῖδια καὶ ἡ φρακὴ ἐπέργοντο πετακτὰ. Τὰ φασόλια ἐπέργοντο εἰς ἀβλάκια καὶ κατὰ «φωλιές». Εἰς ἐκάστην «φωλιάν» ἐτοποθετοῦσαν 5-6 ἐπόρους. Διὰ τὴν ἐπαρὰν τῶν φασολιῶν ἐπρασιμῶντο τὰ ποσεισικὰ χωράφια. Ὁ ἀραβόκετος ἐπέργετο κατὰ γραμμὰς. Ἀπλάθῃ καθὼς ὤργωντο ὁ γεωργός, ἔτομον μὲ μικρὸν εὐάκκον πλήρη ἐπόρου, ἠκολοῦτο τὸν γεωργὸν καὶ ἔρριπταν εἰς τὴν ἀβλακίαν ἐπόρον. Ἢ ἀπόσεσιν τοῦ ἐνὸς ἐπόρου ἀπὸ τοῦ ἄλλου ἦτο 30 ἑκατοστὰ πρίπου. (Σα. 11, ερωτ. ΑΨγ7)

Διὰ τροφὰς τῶν ζώων ἐκαλλιερχόντο παλαιότερον καὶ ἡμέρον ἀκόμη εὐάφη παχία πλησίον τῶν ποταμιῶν ἢ πηγῶν, διὰ τὰ εἶναι δυνατὴ ἡ ἀρδεύσις αὐτῶν. (Σα. 11, ερωτ. ΑΨγ8)

Πρὸ τοῦ 1920 καὶ ἡμέρον ἡ καλλιέργεια τῶν γεωμῆλων γίνεται ὡς ἑξῆς:
«Ἐκαμνον ἀβλάκια, μέσα εἰς τὰ ὅποια ἔκαμαν «φωλιές» καὶ εἰς ἀπόσεσιν 50 ἑκατοστῶν ἢ μία πῆς ἄλλης (ἐκτὴν ἐποθετοῦσαν τὸν ἐπόρον, τὸν ὁποῖον ζεκέπαζον.)

ΘΕΡΙΣΜΟΣ

Ἀναλαμβάνεται καὶ ἀνημερῖακα ἐπιρίζοντα μὲ τὴν «δερπανί» καὶ τὸ «λελέκι»

Τὰ χρεαιμοποιημένα «δερπανία» ἦσαν ὀρθογώνια. Ἢ λείψ τῶν «λελέκιῶν» ἦτο ὀμαλῆ.)

Τὰ χόρτα διὰ τὴν τροφήν τῶν ζώων ἐπιρίζοντο μὲ εἰς «κοσιές». Ἢ λείψ τῆς «κοσιᾶς» ἦτο ὀμαλῆ. Ἢ «κοσιᾶν» ἀπεελλῆτο ἀπὸ ἐπιμικεῖς ξύλον ἐκ πλατάνου μήκους 1,5 μέτρων.

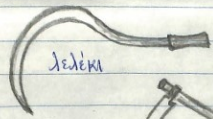
Εἰς τὸ ἄκρον ψηφιδωζέτο ἑλληνοειδὴς εἰδῆρᾶ λείψ μήκους 50 ἑκατοστῶν μὲ ὀμαλὴν κόφην. (Εἰς το μέσον τὸ ξύλον ἐπιήρχε χειρολαβή, κατασκευασμένη ἐκ ξύλου.

Ἢ λείψ αἰ χειρολαβῆ τοῦ «δερπανιοῦ» καὶ τοῦ «λελέκιῶν» ἦσαν ξύλινα.

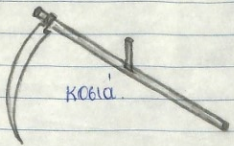
Παραδίτω κατωτέρω σχεδιάγραμμα «δερπανιοῦ», «λελέκιῶν» καὶ «κοσιᾶς».)

δερπανί

λελέκι

κοσιᾶ

Θερισμός τῶν δημητριακῶν.

Ὁ εἶτος ἐδρίζετο ὡς ἔπος 30 ἑκατοσῶν ἀπὸ τοῦ ἐδάφους. ἢ κριθή καὶ ἢ ἔρπηνη
ἔς ἔπος 10 ἑκατοσῶν ἀπὸ τοῦ ἐδάφους καὶ ἢ εἰκαλίς ἔξερριζώνετο. (Σαα. 13, ερωτ. ΒΒ1)

Οἱ θερικαὶ μετὰ πρὸς θερισμὸν ἐρχαλιῶτα ἔκοπτοι τοὺς εσάχνους κατὰ δρέγματα «χιριές»
κατὰ ἐποπεύτων οἰκίαι ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. (τὰ δρέγματα ταῦτα ἐποπεύοντο πολλὰ μαζί
ἐπιλαῖν 4-5. Ἡ κεφαλαὶ τῶν στακίων εὔριεκοτο πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν.) Σαα. 13, ερωτ. ΒΒ4

Πολλὰ τοποθετήματα ὁμοῦ δρέγματα καλοῦνται «χιροβόλα».

Παρατίθεται καιωτέρω σχεδιάγραμμα «χιροβόλου». (Σαα. 14, ερωτ. ΒΒ5)

Οἱ θερικαὶ

Τὰ χωρία θερίζουν ἄνδρες καὶ γυναῖκες χωρῶντα. Παλαιότερον ἐπιήρχον καὶ θερικαὶ
οἱ ἐπίοι ἤρχοντο ὡς ἐπαγγελματῆαι ἀπὸ ἄλλοι ἔθνον. Οὗτοι περιεσῶταρον ἠεκολοῦντο
μετὰ δέξιμον τῶν χιροβόλων εἰς δεμάτια καὶ ἔφερον «μαπαλοεζήδες». (Σαα. 14, ερωτ. ΒΒ1)

Οἱ θερικαὶ ἤμινον μετὰ ἡμερομίσθον. Τὸ ἡμερομίσθον ἦτο μετὰ παροχῆς φαγητοῦ.

Δὲν ἐλάμβανον ἀρήματα, ἀλλὰ ἡμίνοντο ἐν εἶδες. (Σαα. 14, ερωτ. Ββ2)

Καὶ οἱ ἄνδρες καὶ αἱ γυναῖκες ἔφερον εἰς τὴν ἀρμαρῶν χίτρα ἕνασμα κωλμοσιῶτος
ἐκίματος, ἐπὶ τῷ ὁποίῳ ἐποπεύετοσεν τὴν ἀρμαρῶν χίτραν διὰ τὰ μὴν φθέρωνται
τὰ ἐδάσματα τῆ ἀπὸ τοῦ εσάχνου. (Σαα. 14, ερωτ. Ββ3)

Ἐπίσης εἰσῆτο σημασία ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος κατὰ τὴν ὁποίαν ἔπρεπε
τὰ ἀρχιτὴν ὁ θερισμός. Ποσὲ δὴν ἤρχιζεν ὁ θερισμός τὴν τρίτην ἢ κυριακὴν ἢ μεγάλην
ἑορτήν. Κατὰ τὸν θερισμὸν ἐτραγοδεθεσαν καὶ διάφορα τραγοῦδια ὡς εὐ καιωτέρω:

- Πόσθον πέρδικα γραμμένη κι ἤρδες τὸ πρῶτῃ βρεχμένη;
- Ἠμὸν πῆρα κὶ εἰά πλάγια εἰς δροαῖς καὶ εἰά χορραρια
- κι ἔρωμα τὸ Μάη τριφύλλι καὶ τὸν ἄρηνκο σταφυλι
- ἔρωμα κί εἰνα χορτάρι πόσθαιτε τὸν ἄλιναρη.

Δὲν ἐτραγοδεῦντο εἰδικὰ τραγοῦδια ἀναγερόμωτα εἰς τὸν θερισμὸν, ἀλλὰ τὰ ἴδια
τραγοῦδια, τὰ ὁποῖα ἐτραγοδεῦντο καὶ εἰς τοὺς λοιποὺς ἐκδηλώσεις καρπῶς
τῷ χωρίῳ. (Σαα. 15, ερωτ. Ββ5)

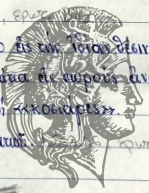
Τό δέειμον τῶν εσακίων.

Σελ. 15, ερωτ. 501
Τό δέειμον τῶν εσακίων γίνεται συγχρόνως μέ τόν θεριμόν. Ἐάν τά εσακία «κλωροκρα-
ταῦν» τά ἀφήνουν ὀλίγον τι εἰς τόν ἥλιον πρός Σήρακιν καί τήν ἑπομένην ἡμέραν τά
δέινον. Διά τό δέειμον τῶν εσακίων ὑπῆρχε ἰδικόν ἄτομον «μπαζλατζῆς» καλούμενον.
Ὁ «μπαζλατζῆς» μετέβαιναν εἰς τό καλύτερον μέρος τοῦ ἀγροῦ καί ἐξερίζωνε πολλοῦς
εσακίους, τοῖς ἐφθλοτέροις πού ὑπῆρχον. Τοῦτοσδε ἔβριχε κατόπιν καί ἔγίνοντο μαλακί.

Οἱ βρεγμένοι εσακίτες ἔκαλοῦντο «δεματικό».
Ἐπί τό δεματικό ὁ δέτης κατεκκίαζε εκοινία κονδρά ἐπί τῶν ἐπίων μέ τήν βοήθειαν
τοῦ κέρπανιῶντος ἢ τοῦ «λιλικιού» ὁποδοῦτε τά «χερόβολα». Κατόπιν τά ἔβριχε δυ-
νατά καί ἔετριβε τό «δεματικό». Οἷτω ἔκρημαίζοντο τά δεμάτια. Τό «δεματικό»
ἐξηραίνετο ἀπό τόν ἥλιον καί δέν ἔλνετο πλέον. Ὅταν τό ἕψος τῶν εσακίων ἦτο μικρόν
καί δέν ἦτο δυνατή ἡ κατασκευή «δεματικῶν» καί ἔξ αὐτοῦ εκοινίων, τότε ὁ «μπαζλατζῆς»
ἔκανε εκοινία μέ βοῦρα. Σελ. 16, ερωτ. 502

Μετά τό δέειμον τά δεμάτια ἀφήνοντο εἰς τήν ἴσην θέρμη. Ὅταν ἐτελείωνεν ὁ θεριμός
τῶν χωρακιῶν, συγκεντρώνοντο τά δεμάτια εἰς κεντροῦς ἀνά 20. Οἱ τοιοῦτοι κεντροί τῶν
Σηρακίων κληροῦντο «εσακίτσα» ἢ «κοκοῦρες».

Παρατίθεται κατωτέρω ἐκείλωμα δεματιῶ.

Δεμάτι.

Συγκομιδή τῶν γεωμήλων

Σελ. 16, ερωτ. ΒΕ 103 / Σελ. 17, ερωτ. ΒΕ 104
Ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας ἤρχισεν ἀπό τό 1925. Ἡ ἐπορα ἐγίνετο κατά μήνα Μάρτιον.
Διά τήν καλλιέργειαν τῶν γεωμήλων ἠπρουμῶντο παχία καί ποσειτικά ἔδαφη κεί-
ματα πλείον ποσειμῶν ἢ πηγῶν. Ἐγίνοντο ερία ὄργωματα. Τά γεωμήλα ἔπείρατο
εἰς ἀὐλακας καί κατέ «φωλιές». Ἡ ἔξαωμή ἐγίνετο μέ τό «λιεχάρ» καί τήν
«κτεάπαντ». Τό «λιεχάρ» ἦτο ὅν ἕδος πύου, τό ὁποῖον ἔκαρφῶντο πλείον τῶν
γεωμήλων καί διά μέσ πύου πρὸς τά κάτω μέ τόν πόδα ἐγίνετο ἡ ἔξαωμή.

Σελ. 17, ερωτ. ΒΕ 2

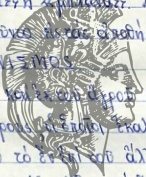
Συγκομιδή του εσπέρ.

Σελ. 141, ερωτ. Βοτ1

Παλαιότερον και ειμμερον ακόμη συνιδίεται ή διατροφή των ζώων με ξηρά χέρσα.
 Ο εσπός (κρήνη, θρώμη, βίκος) έπέρτετο τό φθινόπωρον και έκόπητο κατά μήνα Μάρσιον.
 Ο εσπός έδερρίζετο με την κκεσινάνη. Κατόπιν άγίνετο επί 5-6 ήμέρας πρός Ξήρανιν.
 Είς τό διάστημα τούτο τής διασηράνεως, ζηριζέτο με την βούθιαν κδικούλιου πρός άριμμόν. Όταν ο εσπός έξηραίνετο καλώς μετατρέπετο εις δέματα. Ταύτα ετοποθετούντο έπειτα εις τας αποθήκας, διότι τά χρησιμοποιοῦσιν εις ττροφή των ζώων κατά την διάρκειαν του χειμῶνος. Κατά την κοπήν εννεωρύνετο εις έριμμίκας ειράς, αιδούσαι έλέγοντο «κοσίετρας». Τό τριφυλλι έπέρτετο πρὸ τοῦ 1920 τό φθινόπωρον. Σήμερον επέρτεται κατά μήνα Μάρσιον.)
 Από μήνα έκόπητο με την κκεσινάνη παλαιότερον, ειμμερον δέ με καρτοκοπεκινή μηχανή.
 Αφίνετο πρός Ξήρανιν 5-6 ήμέρας, ευχερόνως δέ ζηριζέτο με τό «δικούλι» πρός καλύτερον άριμμόν. Μετά την Ξήρανιν ζήνετο εννεκαταία εις ειράς, τά «κοιρίγγια». Κάθε κοιρίγγη ζήνετο μία κκεπλάνη ή κκεπλάνα. Δύο κκεπλάνες ή κοιμήμαζον ένα δέματι. Ταύτα κατόπιν ετοποθετούντο εις τας αποθήκας.) Σελ. 17-18, ερωτ Βοτ3

ΑΛΟΝΙΣΜΟΣ

Τα άριμμάτα ζηριζάνετο εις τήν Ξήσαν και έπειτα εις ειράς μετατρέποντο εις τας αποθήκας. Αφίνετο κατόπιν ετοποθετούντο καταλλήλως εις ειράς, αιδούσαι έλέγοντο «Θημμονίες».)
 Τα δέματια και άρχην ετοποθετούντο τό εν τῷ αἰθίο και με τοῖς ειράς πρὸς τό μέσον, εις σχῆμα δρθογωνίου παραλληλεπίπεδου. Όταν τό ύψος των ούτω τοποθετούμενων δέματιών έφθάνω τό 3-4 μῆτροποθετούσαν τά δέματια με τοῖς ειράς πρὸς τὰ έξω κατά τοῦτον τρόπον, ὥστε τά λάθουν τό σχῆμα τετρα οίκιας.
 Οι ούτω τοποθετούμενες ειράδες απεκάλουν έν ισχυρόν στρώμα και ή διατέθεισι τοῦ νεροῦ τας βροχῆς καλίστατο εδόντατος. Καί ειμμερον ακόμη κατα τούτον τόν τρόπον γίνεται ή τοποθέτησις των δέματιών εις τήν «Θημμονιά».) Σελ. 18, ερωτ. Γα2
 Αφέντερον υπήρχον εις τὸν τόπον μας άλωνια, ὅπου και έζητετο ὁ καθαρισμός τοῦ μητήματος ἀπὸ τὰ άικυρα.) Σελ. 18, ερωτ. Γα3
 Τό άλώνη κατεκκινάζετο πλησίον τοῦ άχυράνεος και εἰς τό τοῦ άικαπέδου.) Σελ. 18, ερωτ. Γα4
 Οὗς επί τό πλησίον έκαστη οίκογένεια είχε και ἰδικόν της άλώνη. Υπήρχον ὅμως και άλωνια, τα ὅποια άνηκον εις δύο ή περισοτέρας οίκογενείας και ὁ άλωνισμός ζήνετο με την ειράς.) Σελ. 19, ερωτ. Γα5

Σελ. 19, ερωτ. Γα 6

Τό άλωνιμα ήρχιζεν κατά τήν 20^η Ιουλίου καί τελειώνεν κατά τά μέσα τοῦ μηνός Αὐγούστου. Ἐπὶ τήν δύο ἕδη ἀλωνιῶν: τὰ χωματάλινα μέ ὀσπεδοί ἐκ κώματος καί τὰ περάλινα μέ ὀσπεδοί ἑσφαιμένον μέ πλάκας. (Σελ. 19, ερωτ. Γα 7)

Πρό τῆς ἐνάξεως τοῦ ἀλωνιμοῦ τό χωματάλινον ἐπεκτενάζετο ὡς ἔξῃς: Ἐκαθαρίζετο καλῶς ἀπό τὰ χόρτα μέ τή βοήθειαν εὐδύρου πύου. Ἀκολουθοῦσε τό κατάβρεγμα. Ἐπειτα ἐγίνετο ἐπάλημις τοῦ ὀσπεδοῦ μέ πηλόν ἐκ κόπρου βοῶν.

Σελ. 19, ερωτ. Γα 8

Τό περάλινον ἑκαθαρίζετο μόνον ἀπό τὰ χόρτα καί ἐγίνετο «κατάβρεγμα». Ἐπειτα τῆς ἐνάξεως ἐγίνετο ἑσφαιμένον ἡμέραν. Ὁ ἀλωνιμός ήρχιζε τήν πρώτην. Ζῆ προηγουμένη ἡμέραν ἐγίνετο ἡ ἐπικκιή. (Σελ. 19, ερωτ. Γα 9)

Τά δεμάτια ἐποδοδεύοντο ὄρθια μέ τοὺς ἐσάκτυς πρὸς τὰ ἄνω. (Ἐἰς τό μέσον τοῦ ἀλωνιοῦ ἐπῆρχε ἑξ ἑλίνος ἐσῆλος ἵψους 2 μέτρων καλούμενος «εντρίερο». Ἐἰς τό μέσον τοῦ ἐσῆλου ἐδένετο ἐκονίον). Ἄλλο ἐκονίον ἐδένετο εἰς θηλείς, αἱ ὁποῖαι περιέβαλλον τόν λαμόν τῶν ζῶων. Οἱ θηλείς ἀπέχον μετὰ τῶν 30 ἑκατοστά.

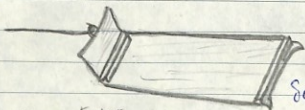
Τό ἐκονίον τοῦ ἐσῆλου ἐδένετο μέ τήν ἐπιπέδον τῆς πρώτης Ζῶας καί τὰ Ζῶα περιεφέροντο κυκλικῶς. Μετά τήν δεκάτην περίπου περιφοράν, ὁ ἐκονίον ἐταλίζετο εἰς τόν ἐσῆλον. Ὁ «ἀλωνιμός» κατοπιν ἠλλάζε τὰ Ζῶα. Ἀπλάση τοῦ ἐξωαρκίως ἐποδοδε-
τημένον Ζῶων ἐποδοδεύετο ἑξωαρκίως καί ἀντιπέρας. Ὅτε τὰ Ζῶα ἔτρεχον κατά τήν ἀντίθετον φοράν καί τό ἐκονίον ἐξεταλίζετο μετὰ τήν δεκάτην περίπου περιφοράν. Τὰ Ζῶα πεκαλωμένα ὡς ἦσαν ἐπιέθηον τοὺς ἐσάκτυς καί οὕτω οἱ ἐπόροι ἀπε-
φλοιώνοντο. Ὁ κοῦτος ἀλωνιμός ἐγίνετο μέ ἵππους ἢ ἡμιμότους. (Σελ. 20-21, ερωτ. Γα 11 α)

Παλαιότερον διὰ τόν ἀλωνιμόν ἐχρησιμοποιεῖτο καί μηχανικόν ἀλωνιτικόν μέσον καλούμενον «δοσγκάνα».

Ἡ τῆ ἦτο κοινῶς ἐπιμήκης ἐσῆλις μήκους δύο μέτρων καί πλάτους 1,50 μέτρων. Ἐἰς τῶν κάτω ἐπιπέδον ἦτο ὑψηλὴν διὰ κοπερῶν μεταλλίμων ἐλασμάτων (λαίδων). Ἐξεπλάτο ἐκ τοῦ ζυγοῦ ἐξυψωμένων βοῶν καί ἐύριετο κυκλικῶς ἐπὶ τοῦ ἀλωνιοῦ ἐπὶ τῶν ἐσφαιμένων ἐσάκτων. Κατά τόν ἀλωνιμόν μέ «δοσγκάνα» οἱ ἐσάκτυς ἐκρίνοντο πλάγιως. Αἰδιὰ ἔχη βάρος ἢ «δοσγκάνα» ἐποδοδεύετο ἐπιπέδως βαρὺ εὔμα ἢ ἀνάβανθον ἄσμον ἐπ' αὐτῆς.

Τὴν «δοσγκάνα» κατεκκίαζον μόνιτων οἱ γεωργοί. Ἐλλογιζοντο μέ αὐτήν ὀλα καί δημοτικὰ πλῆν τοῦ ἀραβοῦτου. (Σελ. 21, ερωτ. Γα 11 β)

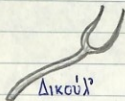
Παραίθεται κατωτέρω επιδίωγμα «δουρκίνας»

δουρκίνας.

Σα. 22, ερω. Γα 118

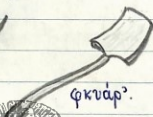
Ο αλωνιμέσ ηρίζεν είν πρσίαν και έτελέωνεν είν μεσημέριαν διά τά επαναληφθή επί επομένην.)
«Αλωνικικά εργαλεία, τα οποία χρησιμοποιούντο ήσαν τά εξής: τó «καρπολόι» τó «δικούλ»
και τó «ξ' λένιο φκυάρ»· ως εικονίζονται κατωτέρω.) Σα. 22, ερω. Γα 12

δικούλ

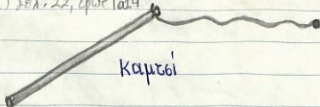
καρπολόι

φκυάρ.

Κατά είν διάρκειαν τού αλωνιμεσού ο γεωργός με τó «δικούλ» έρχόμενος γύρω εις τó ειλόνι,
εργαζομενος εντός τού κύκλου τού οποίου διέγραφοι τά ζώα ή τó αλωνικόν μηχανήμα τούσ
αποχωριστάς εκάπυς.) Σα. 22, ερω. Γα 119

Διά τών δούλων και τó κτύπημα των ζώων ήτο ή χρήση τó «καμτεί». Τούτο αποτελείτο
από ξυλίνην ράβδον μήκους 1 μ. εις τó άκρον τούσ οποίαν έδένετο εσχινίον ή λουρίον μήκους 1 μ.
ως εικονίζεται κατωτέρω.) Σα. 22, ερω. Γα 14

καμτεί

Σα. 23, ερω. Γα 15

«Εργασία τού αλωνιμεσού εντός απλώματος λέγεται «γύριμα». Κάθε ήμέραν ήλωνιζετο
μία εκάπυς. (Οι αλωνιμέσες εκάπυες προσή ληκνισοῦν διά τά αποχωρισθῶν τά άχυρα
από τών καρπών λέγεται «λιώμα».) Σα. 23, ερω. Γα 16

«Ηλωνιζε ο ιδιος ο γεωργός με τά ζώα του. Πολλάκις όμως υπήρχον και ειδικά αλωνιστάι,
οι οποίοι ήχον θώδια ή άλλοχα και απελάμβανον τών αλωνιμών. Οίτοι εκλοῦντο «άλωνιστάες».)

(Παλαιότεροι και σήμερον ακόμη υπήρχον εν χρήσει και άλλα μέσα χωριμῶν τού καρπού
από τούσ εκάπυς. Τούτοσταν μεσοί ήτο σήμεπανοσταν. Ούτος ήχε μήκος 50-60 εκατοστών
και πείχος 10 ως 15 εκατοστών. Κατεκονιάζετο εκ ξύλου πλακίτου.

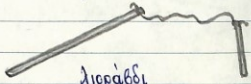
Το κοπάκιμα τῶν εσακίων ἔγινετο εἰς τὸ ἄλιον. Ἡ χρῆσις τοῦ «κοπάτου» ἔγινετο διὰ τὸν ἀλωμενὸν μικροῦ σωροῦ εἴτου, κριθῆς, βρώμης, σικάλιος, φακίης καὶ ρεβιθῶν.

Διὰ τὸν ἀλωμενὸν τοῦ ἀραβοῦτου καὶ τῶν φασολιῶν ἐκρημμοποιούσαν παλαιότερον τὸ «λιγράβδι». Τοῦτο ἦτο ἐπιληθὴς ῥάβδος εἰς τὸ ἔν ἄκρον τῆς ὁποίας ἔδινετο ἑκατόν μῆκος 1 μέτρον καὶ εἰς τὸ ἄλλο ἄκρον τοῦ ἑκατονίου ἔδινετο μικροτέρα ῥάβδος ἐπιληθὴς μῆκος 50 ἔκ. Τὸ ἔν ἄκρον ἐκράτει ἄστρον «εἰδάρης» λεγόμενον καὶ τὸ ἄλλο ἔπιπτεν δι' ἀποσέμεν κινήσεως καὶ τῶν εσακίων. Σήμερον χρησιμοποιοῦνται μπακαὶ ἀλωμενῶν.

Ἐκονίζετο κατωτέρω «κόπανος» καὶ «λιγράβδι».) Σελ. 23, ερωτ. Γα18

κόπανος

λιγράβδι

Τὸ κοπάκιμα ἔγινετο ἐπὶ τῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας καὶ ἐπὶ συγγενῶν.) Σελ. 24, ερωτ. Γα20 [8]

Οἱ εσακτεὶς διὰ τὸ κοπάκιμα ἐσοποδεοῦντο ἐπὶ ἔλαιον ἢ ἐπὶ πλάκων εἰς τὸ ἄλιον.

Τὸ κοπάκιμα ἀπέλειπεν εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦ καρποῦ. Ὁ καρπὸς κατόπιν ἐλιχίζετο μὲ τὸ «καρπολόι» διὰ τὸ γυροῦν τὰ ἄκρῳ. Ἐπειὰ «καρπολοῦσαν» μόνον γυροῦν καὶ «καρπολοῦσαν» οὕτω ἔμελλε τὸ καρπὸς καθαρός.) Σελ. 25, ερωτ. Γα21

Ἡ χρῆσις τῆς ἀλωμενικῆς μπακαῖς ἔγινετο κατὰ τὸ 1953.) Σελ. 25, ερωτ. Γα23

Λίχνισμα.

Οἱ ἀλωμενόμενοι εσακτεὶς καὶ ετομασμένοι διὰ τὸ λίκνισμα λέγονται «λιῶμα».

• Τὸ «λιῶμα» συνεωφάνετο διὰ λίκνισμα μὲ τὸ «καρπολόι».) Σελ. 25, ερωτ. Γα25

• Ὁ σκηματιζόμενος εωρὸς ἔχει σκῆμα ἐπίμικτες καὶ λέγεται «λαμνί».

Προεῦ ἀρχίση τὸ λίκνισμα ἐπὶ τοῦ εωροῦ ἐκρημμάζον εσαυρόν μὲ τὸ «καρπολόι» καὶ κατόπιν ἐκάρφωσαν εἰς τὸ μέσον «καρπολόι» ἢ «δικούλ». Τὸ ἔκαμνον τοῦτο διὰ τὸ προγαδάσκειν τὰ εσακτεὶς ἐκ τῶν θεωρητιῶν.) Σελ. 26, ερωτ. Γα27 [8]

Τὸ λίκνισμα ἔγινετο μὲ τὸ «καρπολόι» καὶ μὲ τὸ «ξ' ἄλιον φκαρά». (Ἐλιχίζου εἰνέρες καὶ ζυγαῖες μαζί.) (Τὰ χενδρά τμήματα τῶν εσακίων, τὰ ὁποία μετὰ τὸ λίκνισμα παρέμενον μετὰ τοῦ καρποῦ ἔξέχοντο «ψάντες».)) Σελ. 26, ερωτ. Γα28

Οἱ «ψάντες» ἀπεχωρίζοντο τοῦ καρποῦ μὲ τὸ «χάλισμα» ἐπὶ ζυγαῖκός. Λίγη ἐκράτει εἰς τὴν χείρα εἰλικὸν εἰσώρον κατασκευασμένον ἐκ πυκνοφύλλου κόρσου, τὸ ὁποῖον ἔκαλιτο «φουκαλιά». Ἐργατεία αὕτη ἔκαλιτο «χάλισμα».) Σελ. 27, ερωτ. Γα29

Δεν ήτο δυνατή η ολοκληρωτική απομάκρυνση των κεραιών» εκ του ευρεῖ εἰς τοῦτο ἠκολούθει τὸ «διρρόνημα». Τὸ διρρόνημα» ἦτο κέκλιον μὲ μεγάλας ὀπδς. - ἕνας αὐτῶ ἐποπέδευσεν καρπὸς ἐκ τοῦ ευρεῖ, εἰς τὸ ἐν ἄκρον ὑπεριώνιστο κελικὸν» καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο ἄκρον ἐβα- σταζέτω ἐπὶ ἀέμενον κῆος. Τοῦτο μηχανήτω πρὸς τὰ ἔμπρός καὶ πρὸς τὰ πίσω. Ἐκ τῶν ὀπδῶν ἐβγαίνοτο ὁ καρπὸς καὶ παρέμεινον ἐπὶς αὐτῶ εἰς ἕξαι ὄλαι.) Σελ. 27-28, ερωτ. Γ 86

Ἐτοιζέται κατωτέρω «διρρόνημα».

Διρρόνη

α) Όταν ὁ καρπὸς ἐσταμάζοταν ἐσημαζέτο ευρὸς ἐκροχγυλὸς μὲ τὸ «κφυκιάρι».) Σελ. 29, ερωτ. Γ 87

(εἰς τὸ ἄλλοτε καταλάθετο εἰς ὕδωρ τὰ ἔξῃς ἄρη:

- α) τὸ πακαδιώτικο ἐπιλαδὴ τὸ μπίδιον τοῦ ἱερῆος
- β) τὸ ἀφροφλακιάτικο ἐπιλαδὴ τὸ μπίδιον τοῦ ἀφροφλακός (δραχτῆ).
- γ) τὸ ζοροφιάτικο ἐπιλαδὴ τὸ μπίδιον τοῦ εὐδικοφροφῆ
- δ) τὸ ἀλωνιάτικο ἐπιλαδὴ τὸ μπίδιον τοῦ «ἀλωνιάρη».

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Τὰ χρησιμοποιούμενα μέτρα τῶν ἐμπνευστῶν ἦσαν τὰ ἔξῃς: α) τὸ «κουβέλι»

τοῦτο ἦτο ξύλινος κυλινδρικός κείος χωρητικότητος 13 ὀκάδων.

Κατεκκενάζετο ἐπὶ κόψισος κορμὸς δένδρων. εἰς τὰ πλάγια ἔφηντο κυρολαβίς.

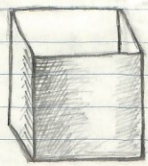
β) τὸ «βιδούρι», τοῦτο ἦτο τετρακέντιο δοχεῖο σήματος ὀρθογωνίου παραλληλεπίπεδου χωρητικότητος 14 ὀκάδων εἴκο.

Ἰσοκιδούρια», ἀπέκλων ἕνα «κεραμπόλι».) Σελ. 29, ερωτ. Γ 81

Παραδίδεται κατωτέρω σχεδιάματα.

κουβέλι.

βιδούρι

Μετά την καταβολή των βγαδιών απεικύνετο η παραμορφή εις το κάρπυριον.
 Τοιοῦτο ἦτο ξύλινον διαμέρισμα μέ ἀνάλογα χωρίσματα διά τόν εἶτον, κριδίον, ἐρώμην κ.λ.
 Εὐρίσκετο εἰς τὸ ὑπόγειον τῆς οἰκίας.) Σελ. 29. ερωτ. Γγ3

Τὸ ἀχυρον απεικύνετο εἰς τὸν ἀχυρόνα ἐντὸς τοῦ χωρίου καὶ παρά τὸ ἀλώνιον.)
 Ἡ διαλογή τοῦ σπόρου ἐγένετο κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ θεριμαῖ ἀπὸ τοῦ καλυτέρου
 εἰσάκτου. Τοῦτους ἐσποδείετο ὁ χωρὸς εἰς εἰκκους καὶ τοὺς μετέφερεν εἰς τὸ ἀλώνιον.
 Ἡ ἐκεί ἠλωνίζετο χωρικῶς.

Σήμερον ἡ διαλογή τοῦ σπόρου γίνεται μετὰ τὸ ἀλώνισμα. Ὁ πρὸς ἐποράν εἶτος διαλεῖται
 ὁ σπόρος καθαρίζεται τῶν ξένων ἐλῶν μέ τὸ κριδίον. Τοιοῦτο εἶναι μηχανή καθα-
 ρισμού. Ἀμέσως κδαολιγίζεται ἡ δηλαδὴ ἀκακατώνεται μέ φάρμακον, τὸ ὁποῖον κα-
 λῖται κδαολιγιστὴ καὶ ἀκολούθως τοποθετεῖται εἰς εἰκκους διά νὰ χρησιμοποιεθῇ
 πρὸς ἐποράν τὸ φθινόπωρον.

ΕΤΗΣΙΑΙ ΠΥΡΑΙ

(Εἰς τὸν τόπον μας δὲν λαμβάνει χώρα ὅσα ἐλαφθάνει ποτὲ ἀνάμμα φωτιάς
 εἰς τὸ ὑπαῖθρον.) Σελ. 30. ερωτ. Γγ4

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Ἡ συλλογή ἐγένετο εἰς τὸ χωρίον Ἄγιος Ἀντωνίου.

Πληροφορικῶς: 1) Παναγιώτης Μπαντάκας τοῦ Γεωργίου, ἔτων 87

Γραμμ. γινῶ. Γ' Δημοτικῶ, γεννηθεὶς εἰς Καρθαγαρῶν
 Ἑβρετανίας καὶ ἀπὸ τὸ 1924 διαμένον εἰς Ἄγιον Ἀντωνίον Φαρσάλων.

2) Δημήτριος Ἀρχῆρος τοῦ Ἰωάννου, ἔτων 84

Γραμμ. γινῶ. Β' Δημοτικῶ, γεννηθεὶς εἰς Καρθαγαρῶν
 Ἑβρετανίας καὶ ἀπὸ τὸ 1924 διαμένον εἰς Ἄγιον Ἀντωνίον Φαρσάλων.

(Συλλογεὶς: Πέτρος Κ. Δουβλέκας, διδάσκαλος.

Ἡ συλλογή αὐτὴ ἐγένετο ἀπὸ 20 Φεβρουαρίου - 5 Μαρτίου 1970).